

MESERIA SUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak hetilapja. — Az Ipartestületek Szövetsége, az aradi Iparos Ország, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége és a Timisoarai Vendéglősök és Kávésok Ipartestülete hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai „Az Iparos”-sal és a „Fodrász Ujság”-gal

„Tiszteld a tisztas ipart!”

Economiile bugetare si puterea de cumparare

Zic unii că economiile bugetare micșorează puterea de cumpărare. Asta ar însemna că risipa banului public și deficitul bugetar nu sunt rele, ci bune.

Pentru a lecul criza, după aceștia, trebuie să mărești puterea de cumpărare, iar ea să ajungă la acest rezultat trebuie să mărești mereu cheltuielile Statului.

Dar cum au fost administrate finanțele publice, se întreabă Le Temps, decât după această metodă? De mai mulți ani Franța trăiește sub semnul deficitului și în cinci ani Statul a făcut datorii de 80 miliarde franci.

Dacă teoria socialistilor, cu bugetul de risipă, ar fi adevărată, criza economică n'ar fi putut remita la o sumă atât de mare dată consumației.

Adevărul e că socialistii francezi împing la politica de cheltuieli fiindcă nădăjduesc că ruina financiară a Franței va servi interesele lor politice.

Facturarea produselor proprii se face separat de cele comercializate

Sunt întreprinderi cari pe lângă vânzarea de articole produse de ele, vând și diverse articole pe cari le-au cumpărat dela alte fabrici, produse pe cari le vând în același stare în care le-au cumpărat deci asupra cărora nu face nici un fel de operațiune de transformare.

Pentru a se putea face un control la asemenea întreprinderi cari au rol dublu: de fabricant pentru produsele sale proprii și de comerciant pentru produsele pe cari numai le comercializează, ministrul de finanțe pune în vedere acestor întreprinderi, ca produsele proprii să fie facturate separat, de produsele pe cari numai le comercializează.

Așa dar nu vor fi trecute în aceeași factură produsele proprii cu acelea pe cari le comercializează, ci se vor emite separat facturi pentru produsele proprii și separat facturi pentru produsele numai comercializate.

A Hangya Szövetkezet jarai fiókjának huszonöt éves jubileuma

A faluépítési munkának egyik leghatásosabb eszköze a szövetkezet, amely megtanítja a gazdaközönöséget az összetartásban, a közös munkában rejlő erők fontosságára és áldásaira. Jaran most ünnepelték meg a Hangya Szövetkezet fiókjának fennállásának negyedszázados jubileumát. A református és katolikus templomokban megtartott istentisztelet után vette kezdetét a jubileumi ünnepség. Nagy Miklós földbirtokos kertjében megtartott diszközgyűlésen a falunak és környékének magyar lakossága felekezeti különbség nélkül nagyszámban jelent meg. Török Mihály plébános elnöki megnyitójában rámutatott a szövetkezésben rejlő kulturális, erkölcsi és gazdasági értékekre, amelyek megmentői a falu lakosságának.

Az iparosé a szó!...

Nyilatkoznak az egyes szakmák képviselői az áremelkedésekről, Mi okozta a drágulást és érdeke-e az iparosnak az árak emelkedése?

Csökkent a forgalom, emelkedtek a kiadások

XIV. Lajos idejében történt.

Régi történet, régen elfelejtették, nem is volt világesemény és nem is annyira a történelem-könyvekbe, mint a történelmi kuriozumokat kutató krónikások feljegyzéseibe került. A történet régi, de mégis időszerű, mert hiszen ma is ugyanúgy vannak iparosok, mint akkor, ugyanúgy élnek fogyasztók, mint a Napkirály korában és a kettőjük közötti viszonyba ugyanúgy beleszól az a bizonyos „gazdasági helyzet”, mint XIV. Lajos idejében.

A történet a következő:

A párisi utcákon egy szép napon forrongás támadt. A tömeg a külvárosokból indult el, végigjárta az utcákat, riadóként kiáltotta a „Boulangier” szót, ami tudvalevőleg péket jelent, megrohanta a pékműhelyeket és megtámadta a pékeket. A pékek kétségbeesetten védekeztek, de a felbőszült tömeggel szemben az ő gyenge védekezésük mitsem ért és bizony a derék párisi pékmesterek közül számosan holtan maradtak a helyszínen.

Miért indult el erre, a pékek elleni hadjáratra a párisi nép?

Veszedelemesen emelkedtek a kenyér árak és a lakosság, amelyre amúgy is ezerféle adó, illeték, vám súlya nehezedett, a pékeket hibáztatta, okolta az árak emelkedéséért, holott a szerencsétlen pékek tehetetlen legkevésbé arról, hogy a kenyér ára magasra ugrott és ők kívánták legjobban, hogy újból olcsón, a régi, mérsékelt áron adhassák a párisi polgároknak a kenyeret.

Az egyes iparágak helyzete az áremelkedés után

A XIV. Lajos korabeli történet most újból időszerű, mert hiszen újból az áremelkedések korszakát éljük, szinte hétről-hétre emelkednek bizonyos cikkek árai és a közönség, a fogyasztók egy részének körében újból divatos az az álláspont, amely az áremelkedésekért az iparost, a kereskedőt okolja, hibáztatja. Pedig az iparosnak s kereskedőnek ma ugyanaz a kívánsága, mint a XIV. Lajos korabeli pékéké volt:

következzék be, de minél előbb, az árak csökkenése, mert ennek nemcsak a fogyasztó, de elsősorban ő látja hasznát.

Gyakran hangzik el a fogyasztó részéről a megdöbbent felkiáltás, amikor valamit vásárol, amikor valamit az iparossal elvégeztek: „Hogyan lehetséges ez? Hiszen legutóbb még sokkal olcsóbban csinálta? Miért emeli az árakat?”

„Az Iparos” most — annak idején nagy tetszést kiváltott kalkulációs cikksorozatunk mintájára — újból cikksorozatot indít, ezúttal az áremelkedésről.

Mondja el mindegyik szakma, hogy miért és mennyivel emelkedtek az árak? Világítson rá arra, hogy mennyi haszna vagy kára volt az iparosnak az áremelkedésekből és válaszolja a helyzetet, amelybe minden egyes szakma a nagyméretű áremelkedések után jutott.

Ezekre a kérdésekre kapja meg cikksorozatunkban a választ iparos és fogyasztó, ezekre a problémákra világítanak rá azok, akik az alábbiakban és lapunk következő számaiban nyilatkoznak. A kérdéseket feltettük, a válaszok alább következnek — az iparosé a szó!...

GÁSPÁR ÁRPAD

— A villanyyszerelési cikkek kategóriájánál nagyarányú áremelkedés tapasztalható, még pedig olyan áremelkedés, amely ellen az iparos legjobb akarata ellenére sem tud küzdeni. A villanyvezetékek, zsinórok, Bergmann-összegek, szigetelt huzalok, kapcsolók, csengőberendezési cikkek, stb. ára átlagosan huszonöt százalékkal emelkedett az

1934. évi május havi árakhoz viszonyítva. Ezeknek az árucikkeknek nagyrésze tudvalevőleg külföldről jön az országba, az áremelkedés oka tehát elsősorban a megnehezített behozatal és az újabban életbeléptetett 44 százalékos deviza felár, amely újabb áremelkedést vont maga után. Az általánosan használt

10—60-as villanyégők árát 5—6 leies újabb megterheléssel sújtotta az ez év május óta érvényben levő külön adó, amely a magasabb számú égőknél fokozatosan 10—52 lejig emelkedik darabonként.

Ezeknek az okoknak tudható be tehát elsősorban az áremelkedések, amelyek minden háztartásban éreztetik hatásukat, mert hiszen villanyberendezési tárgyakra minden család rászorul.

KÖSZEGHY EMIL

a bádigos- és a fémiparban bekövetkezett áremelkedéseket ismerteti az alábbiakban:

— Ha az általunk használt árucikkeket felsoroljuk, akkor megállapíthatjuk, hogy szinte egyedül csak a horganyozott lemezeknél és a vaslemezekenél tapasztalható mérsékelt áremelkedés. Ezekben a cikkekben, illetve ezen cikkek normális méreteiben nincsen hiány, a belföld ellátja a piacot és ezért árak alig néhány százalékkal emelkedtek. A horganynál már egészen más a helyzet. A kormány a külföldi horgany behozatalát lehetetlenné teszi, a belföldi horgany piacra hozatala pedig még késik. Ennek következtében

a horgany ára kilogrammonként 28 lejről 32 lejre, sőt 35-re emelkedett. Az angol ón kilogrammjának ára egy esztendővel ezelőtt még 160 lej volt, ma már 250—270 lej.

Ezt a cikket tudvalevőleg úgy a bádigos, mint a vízvezeték-szerelő szakmában használják. Jelenősen emelkedtek az összes festékanyagok árai. Festék nélkül pedig egy bádigos műhelyből alig kerül ki munka. Ezoknál a cikkeknel 15—20 százalékos az áremelkedés.

A furnissz-olajok ára kilogrammonként 36 lej

ről 40-re, az átlagosan használt jó lackok ára pedig 80 lejről 100 lejre emelkedett.

Ez huszonöt százalékos áremelkedés.

— A következmény? Az iparosság helyzetének súlyosbodása. A nyersanyagok rajta kívül álló okok miatt történt emelkedését csak nagyon kis mértékben tudja a közönségre áthárítani. Tehát az áruk vásárlása alkalmával fizetett többletet jelentős százalékban neki kell viselnie. A forgalom ugyanekkor az áremelkedések miatt csökken, vagyis az következik be, hogy kisebb forgalom mellett a réginél jóval nagyobb az iparos rezsije. Mindezekből világosan kitűnik, hogy elsősorban az iparosnak lenne érdeke a drágaság megszűnése, az árak mielőbbi csökkenése.

Zavarokat idéz elő a malmok beosztásának új rendszere

Izgalmas események színhelye volt az elmúlt napokban az aradmegyei Nadlac község, ahol az összegyűlt helyi és környékbeli földmivelő lakosság elégedetlenségének adott kifejezést, mert a nadlaci malmok zárva vannak és így az őrlés szünetel. A malmok körüli zavarok oka a pénzügyminisztérium legutóbbi rendelkezésében keresendő, mert mint köztudomású, a pénzügyi kormány két kategóriára osztotta az ország malmait, mégpedig úgynevezett kereskedelmi malmok és vámmalmok megkülönböztetéssel. A két kategóriára történt felosztás újabb súlyos terhet jelentett azon malok számára, amelyeket kereskedelmi malmokká nyilvánítottak.

Az aradmegyei malmok közül a nadlaci malmok egyöntetűen arra az álláspontra helyezkedtek, hogy tiltakozásképpen a minősítésben rejlő sérelem ellen, bezárják kapukat. Ez a körülmény nagy nyugtalanságot okozott gazdakörökben és ennek következménye volt a ma délelőtti izgalmas incidens.

A hangulat egyre kiélezettebbé vált, úgy hogy a hatóságok kénytelenek voltak közbelépni.

A történetekről a nadlaci hatóságok értesítették az aradi közigazgatási hatóságokat, ahonnan a karhatalommal léptek érintkezésbe. Intézkedés történt, hogy a nagy aradmegyei község csendjét és közbiztonságát mindenképpen biztosítsák, egyben pedig a hangulat megnyugtatóra is intézkedések történtek. A megye vezetősége természetesen tapintatosan és kellő körültekintéssel jár el és főképpen a malmok körüli zavarokat igyekszik elsősorban megszüntetni.

NEHEZ IDŐK.

— Milyen viszonyok közt élnek tulajdonképpen a menyasszony szülei?

— Nem tudom pontosan... De feltűnt nekem valami.

— Mit?

— A gyerekek mindig végrehajtásdít járszanak.

Muhary Béla újabb sikere.

Muhary Béla oradeai cipésmester, akinek igen jó hírű középzeme van, e hó elsején cipőáruházát is nyitott, amelyben saját gyártmányait árultja. Muhary Béla ma mindössze 46 éves, 1910-ben lett önálló. Akkoriban egy-két segéd dolgozott műhelyében. Ma gépekkel berendezett emeletes gyárhelyisége van, amely negyven embert foglalkoztat. Örömmel regisztráljuk iparos testvérünk szorgalmának és elismert szakértelmének újabb eredményét, amelyet most megnyitott cipőáruháza reprezentál.

NEM NAGYIGÉNYŰ.

— Szerintem, — mondta egy tisztviselő, — igazán nincs okuk az iparosoknak a panaszra. Ha akarnak, dolgoznak, ha dolgoznak, keresnek és rövidesen hamarát is kapnak.

— Kamarát igen, — mondta a jelenlevő öreg iparos, — de nekünk inkább egy jó speis kőna.

Német tőke bevonásával megalakul az első romániai csőgyár

— A Malaxa vasipari üzem berendezkedik csövek gyártására —
Négyszázmillió behozataltól mentesül az ország

Az import egyre nagyobb méretű leszorítása ismét lehetőségeket adott arra, hogy számos cikk gyártására, amelyet eddig külföldről szerzett be a hazai piac, belföldi vállalatok rendezkedjenek be. Az új alapítások között kétségtelenül a legjelentősebb az, hogy a bucurestii Malaxa-művek be akarnak rendezkedni egy darabból, tehát forrasztás nélkül előállított Mannesmann-csövek készítésére. Ezeket a kivételes ellenállóképességű csöveket, amelyeket különösen a petróleumiparban, valamint a vízvezetékknél használnak, eddig Csehszlovákiából és Magyarországból importálták főképpen. Tekintettel arra, hogy egyedül a petróleumipar körülbelül 400 millió lej értékű csövet használ fel évente, a csőgyártás kitűnő üzletnek ígérkezik. Több belföldi nehézipari vállalat már régen foglalkozott egy Mannesmann-csőgyár felállításán. Max Auschnitt, a Resica-művek adminisztrátor delegéje künn is járt Amerikában, hogy megfelelő szakszemélyzet kíséretében a petróleumcsövek gyártását tanulmányozza, azonkívül pe-

dig a Copsa-Mica Cudgir-i Vasműveknek is volt ilyen csőgyári berendezésük, amelyet azonban eladtak egy bucurestii érdekeltségnek, de ez mind- eddig nem jelent meg áruival a piacon és azt sem tudni, hogy valóban sikerült-e kifogástalan Mannesmann-csöveket gyártania.

A bucurestii Malaxa-művek most kérelemmel fordult a kontingentálási bizottsághoz, hogy engedélyezzék neki az általa tervezett csőgyárhoz szükséges gépek és berendezés importját. A gépek értéke körülbelül 160 millió lej tesz ki és a németországi Demag-gyár szállítaná őket. Ez a gyár különben is érdekeltséget vállalna az új csőgyárban. A Malaxa-művek eredetileg a Champie, majd az Escaut et Meuse francia acélipari cégekkel tárgyalt a csőgyár közös létrehozásáról, de ezek a tárgyalások ismeretlen okból nem vezettek eredményre és így most német tőkével fog megalakulni az első romániai Mannesmann-csőgyár, — ha a kérést a kormány teljesíthetőnek fogja tartani.

Példátlan szigorral folyik Aradon az adóbehajtás

Három nap alatt ötmillió lei folyt be az aradi pénzügyigazgatóság pénzlárába

Az elmúlt héten az aradi pénzügyigazgatóság behajtási osztályához egymás után 3 távirat érkezett a pénzügyminisztériumból, amely a legszigorúbb adóbehajtást követeli, mert az aradi pénzügyigazgatóság adóbehajtási osztálya az első adonegyedben nem hajtotta be a kivetett adók 32 százalékát, vagyis azt a százalékot, amit a pénzügyminisztérium előír.

Doctor Vazul, a behajtási osztály főnöke, a felsőbb utasításnak eleget téve, a megyéből berendelte a legjobb tizenkét pénzügyi ágensét és megkezdte az adóhátralékok behajtását. A pénzügyi közegek sehol nem adnak halasztást és a legtöbb helyen végrehajtást fogadtatósítanak. A szokatlanul erőlyes adóbehajtás következtében természetesen városzerte több incidens támadt.

Az erős adóbehajtásokkal kapcsolatosan Doctor Vazul pénzügyigazgató a következőket mondotta:

— Az aradi pénzügyigazgatóság a kivetett adóknak csak a 24—25 százalékát hajtotta be, ami elégtelen. Az adóbehajtás fokozására azért rendeltem be tizenöt megyei ágenst, mert ezek senkinek sincsenek lekötözve, tehát feltétlenül elvégezhetik kötelességüket. A széleskörű adóbe-

hajtás 3—4 hétig fog tartani, addig remélem, behozhatjuk azt a 10—12 százalékos különbözetet, amit a pénzügyminisztérium követel. Amíg a megszigorított behajtás tart, semmiféle halasztást nem adunk. Már most kijelentem, hogy az ellen pedig egyenesen tiltakozom, hogy lakáshivatalos órák alatt senkit sem fogadok adóhalasztás miatt.

somon, uccán, vagy máshol megszólítsanak, illetve közbenjárjanak halasztás miatt. Eddig sokszor előfordult, hogy az uccán leállították az autót, de most jöhet barát, ismerős, gazdag, szegény, a válasz csak egy lehet:

nincs adóhalasztás.

Ezért ismétlem, a közbenjárók is kimélnének, mert kár az időért.

A szigorú adóbehajtás meg is hozta az eredményt, mert három nap alatt több mint öt millió lei folyt be az aradi pénzügyigazgatóság pénzlárába. A pénzügyigazgatóság pénztárai előtt ugyancsak megélenkült a forgalom, de telve van Doctor Vazul pénzügyigazgató előszobája is, ahonnan eredménytelenül, reménytelenül távoznak az adózó polgárok.

A petrosani-i ipartestület két, követendő példaként szolgáló felhívása

Két felhívást tett közzé legutóbb a petrosani-i ipartestület. Mindkét felhívás követendő példaként szolgálhat és mindkettő önmagaért beszél. Ezért a petrosani-i ipartestület közleményeinek minden további kommentár nélkül adunk helyet:

1. Felhívjuk az egyes kőműves mestereket, hogy iparoshoz nem illő kontárokért a felelősséget ne vállalják, mert ez által csak önmaguknak ártanak és lezüllesztik saját mesterségüket, egyben pedig támogatják a kontárokat is. Ebben az esetben pedig az iparendély-nélküli iparosok elleni küzdelem eredményre nem vezethet.

2. Kérjük az iparosságot, hogy ápolja telje egymás között a barátságot és nemzeti érzéssel tekintet nélkül, áldozza a testvériséget. Egyetlen jelszó legyen minden iparos szívében: tiszteljük és becsüljük meg egymást.

Kollektív szerződések az oradeai szőlő- és vendégiparban.

Hosszas tanácskozások után kollektív szerződést kötöttek az oradeai szőlősmesterek a szőlőszabókkal. A fontos tárgyalásokat Clonda Alexandru munkaügyi felügyelő vezette le és azokon a munkaadók részéről Lechner Mór, Pollatschek József, Reich Sándor és Avram Dumitru, míg a munkások részéről Chis Petru, Hentiu Ludovic és Guj Demeter jelentek meg. Az aláírt kollektív szerződés értelmében a munkaadók 27 és fél százalékos béremelést adtak a szőlőmunkásoknak. Ugyancsak kollektív szerződést kötöttek az oradeai vendégiparosok a pincérekkel. Az új szerződésben a kávéház és vendéglőtulajdonosok átlagos husz százalékos béremelést biztosítottak a pincéreknek.

NA-NA!

Kohn a Grün cégnél vásárol és egy százalékkal fizet. Grün megpengeti a pénzt, aztán az újfával megfenyegeti:

— Nana, kis hamis!

Egyre lenyegetőbb a deviza és nyersanyaghiány

Néhány napja a fővárosi sajtó egyes lapjai egyre növekvő aggodalommal foglalkoznak azzal a dermedtséggel, amely a külkereskedelmi életben az új rendszabályok következménye képpen urrá lett. A lapok felteszik a kérdést: Mi történt tulajdonképpen? Hivatalos helyen állandóan azt hangoztatják, hogy a kereskedelmi minisztérium politikájában nem történt változás, a helyzet mégis az, hogy

súlyos változások történtek

és hogy az állandó változások és az új rendelkezések által teremtett helyzet következményeképpen külkereskedelmi forgalmunk megállott,

a kivitel és behozatal ugyazólván teljesen szünetel.

Adott helyzetben — írják a lapok, — a Banca Nationala helyzete nem a legrozásabb. Hogy ilyen „forgalom” mellett hogyan tudják biztosítani a fizetési kötelezettségek zavartalan teljesítését, azt nem lehet tudni. A gabona export — hivatalos kimutatás szerint, — nagyon gyengének ígérkezik, jelenleg tehát az a helyzet, hogy e téren nem sokra számíthatunk. Fűrészáru és melléktermékeink kivitele ezidőszerezt csak Keltre tendál és kizárólag kompenzációs alapon bonyolódik. A petróleum és termékeinek kivitele elé meredő akadályok ismertek és bár ennek ellenére is elég élénk a kivitelünk, a petróleum ellenértéke clearing-fedezetre folyik be. Így, ha a többi exportcikk értéke maradék nélkül a Banca Nationalához folynek is be, mit segítene ez a helyzeten — teszik fel a kérdést a legnagyobb lapok cikkirői, ugyanakkor pedig megkérdezik: meddig mehet ez vajon ilyen módon?

Az exportforgalom leállításával természetesen fennakad az import is. Gyárak utolsó nyersanyagmennyiségeiket használják el és nem tudni miképpen érkeznek utánpótlás. A gyáriparosok legutóbbi értekezletén ezzel kapcsolatosan igen sötét színekkel ecsetelték a helyzetet...

A lapok általános konkluziója az, hogy egyetlen veszíteni való nap sincs,

ha azt akarjuk, hogy gazdasági életünk ne szenvedjen olyan fennakadást, amely talán helyrehozhatatlan következményeket eredményezne. Sürgősen, azonnal intézkedni kellene, hogy a mesterséges és céltalan nehézségeket a legsürgősebben likvidáljuk és normális kerékvágásba zökentsük ismét az ország gazdasági életét...

S. O. S . . . SEGITSEGI

— Tegnap megérkezett az anyósom vidékről. Amint belépett a szobába és meglátott engem, egy szót sem tudott szólni, akárhogy is erőlködött.
— Miért nem? Talán ráijesztettél?
— Frászt, — néma.

Tíz lejes részletekben lehet fizetni a petrosani-i ipartestület tagdíjait

Korszerű intézkedést hozott az elmúlt napokban a petrosani-i ipartestület előjárósága. Az ipartestület ugyanis lehetővé akarja tenni, hogy tagjai a mai nehéz viszonyok mellett is eleget tessenek kötelezettségeiknek és ezért tíz lejes nyugtákat bocsátott ki a tagdíjfizetések kiegyenlítésére.

TALALEKONY.

Valaki órákon keresztül kísértget egy nőt az uccán.

Végre a nő megunja a dolgot, megáll és ráripakodik az aszfaltbetyárra:

— Legyen szíves és ne molesztáljon engem, értette?!

— De kérem, — hebegi az, — én nem akarom molesztálni.

— Nagyon jól tudom én, hogy maga mit akar.

— Mbach, — legyint erre a férfi, — nagy kunszt volt kitalálni...

Távirati rendelettel

augusztus 25-re halasztotta a minisztérium a timişoari ipartestület közgyűlését

Ellentétben a jelölő lista összeállításával körül. — Békét kíván az ipartestület és az össz-iparosság érdeke.

Mintegy két hónappal ezelőtt az ipari és kereskedelemügyi minisztérium feloszlatta a timişoari ipartestület előjáróságát s egyidejűleg elrendelte, hogy a városi iparhatóság vezetője — aki az ipartörvény értelmében a vezetést átvette — haladéktalanul írja ki az új választásokat. Előbb időközibizottságot is nevezett ki a minisztérium, de azon érvelésre, hogy az ipartörvény ilyen nem ismer, a bizottságot még annak megalakulása előtt feloszlatták. Közben egyre késett a tisztújító közgyűlés. Végre a minisztérium távirati uton intézkedett, hogy azt záros határidőn belül meg kell tartani.

Már a múlt vasárnapra ki is volt tűzve a közgyűlés, azonban azt olyan címen, hogy a tagok nem jelentek meg határozatképes számban, most vasárnapra halasztották el. Tulajdonképpen azonban már akkor kipattant, hogy a közgyűlést meg sem lehetne tartani, mivel a hatóságok az elhalasztás mellett foglalnak állást. Ilyen módon az-án vasárnap még össze sem kellett jönniök az iparosoknak: szombaton a déli órákban érkezett

meg a minisztérium távirata, amellyel a közgyűlést augusztus 25-ére halasztja el. Hír szerint ugyanis az előjáróság összeállítására nézve merültek fel bizonyos kívánságok a román körök, illetve a hatóságok részéről. Az iparosság ugyanis némi változtatással a régi vezetőséget akarta újraválasztani.

A közgyűlés elhalasztását részben azzal is indokolják, hogy Imbroane Avram dr. jelenleg nem tartózkodik Timişoarán és ő is szeretne a jelölő lista összeállításába befolyjni. Az ipartestület a jelölőlistát úgy állította össze, hogy a jelöltek fele román és fele kisebbségi iparosokból áll. Egyes hírek szerint ezt az arányt Imbroane Avram dr. nem tartja megfelelőnek és a listát olyképpen kívánja módosítani, hogy abban a románság hetvenöt százalékkal, a kisebbségiek pedig csupán huszonöt százalékkal legyenek képviselve.

Az össz-iparosság érdeke mindenesetre az lenne, hogy rövidesen helyre álljon a béke és békés légkörben tartsák meg az ipartestületi választásokat.

A pénzügyminiszter elengedte a hunedoara-megyei kisiparosok hátralékos adójának hetvenöt százalékát

Dr. Miocu Romulus prefektus sikeres közbenjárása.

Ritka és valóban kellemes eseményről ad hirt egy Déváról érkező jelentés. Az ország kisiparosságára tudvalevőleg súlyos teherként nehezdednek a jelen adóösszegein kívül azok az adóhátralékok, amelyek még az elmúlt esztendőből származnak és, amelyeket az iparosok a gazdasági válság éveit miatt nem tudtak eddig kiegyenlíteni.

A hunedoara-megyei kisiparosság kérésére dr. Miocu Romulus megyei prefektus nemrégiben

közbenjárt a kormánynál a kisiparosok hátralékos adójának ügyében.

A prefektus közbenjárása kedvező eredményre vezetett, amennyiben

a pénzügyminiszter legutóbb értesítette a devai pénzügyigazgatóságot, hogy a kisiparosok hátralékos adójának hetvenöt százalékát elengedte

és csak a hátralék huszonöt százalékát fogják behajtani.

A hetvenöt százalékos törlésről a hátralékos kisiparosok értesítést kapnak, egyben pedig felhívják őket a fennmaradó huszonöt százalék megfizetésére, mert ennek elmulasztása maga után vonja az egész összeg behajtását.

Nagyarányu kongresszust rendeznek Aradon augusztus 17-én és 18-án az ardeali és bánáti sűőiparosok

Emlékirattal fordult a kormányhoz a sűőiparosok cluji gyűlése.

Az ardeali és bánáti sűőiparosok szövetségének cluji csoportja közgyűlést tartott, amelyen számos időszerű kérdéssel foglalkoztak. Sechel Elek elnök beszédében rámutatott arra, hogy a 340—380 lejes lisztből előállított kenyér a pékeknek 6.50—7.50 leibe kerül.

— Ennek oka — mondotta az elnök, — hogy a kenyeret nem kevesebb, mint 27.4 százalékos közteher nyomja.

Ilyen körülmények között a pékek megélni nem tudnak.

Rámutatott még arra is, hogy a pékek keresetét a viszonteladók is nagyon megtéptázzák. Amíg egy cluji pék legfeljebb 60 kiló kenyeret tud eladni, addig egy fűszerkereskedő elad 200 kiló kenyeret is, tehát a kenyéren nem a pékek, hanem a viszonteladók keresnek.

Részletesen megvitatták a pékekre kivetett forgalmi adó kérdését és az újabb megállapított 90 banis lisztadót. A gyűlésen többen szóltak fel és az elhangzottak eredményeképpen elhatározták, hogy emlékirattal fordulnak a kormányhoz. Az emlékirat megállapítja, hogy a pékek nem tudják a bonyolult kimutatásokat vezetni és ezért különféle büntetések fenyegetik őket.

Kérik a kormányt, hogy vonja vissza a buza értékesítésére vonatkozó összes intézkedéseket és

fogadja el azt a rendszert, amelyet a pékek kidolgoztak, mert ez biztosítja a gabona értékesítését és a kormánynak is jelentős megtakarításokat eredményez.

Az ardeali és bánáti sűőiparosok szövetsége egyébként

augusztus 17-én és 18-án két napos kongresszust rendez Aradon, amelyen résztvesznek az összes ardeali és bánáti városok kiküldöttei.

A kongresszuson megvitatták a pékipar összes időszerű problémáit. Székely Sándor a szövetség elnöke az elmúlt héten látogatásokat tett Aradon, Oradeán, Sibubán, Clujon, Brasovban és Bucarestben. Utja során az elnök az augusztusi nagyarányu kongresszust készítette elő.

LIMBAJ CEREMONIOS.

Un ministru venind bine dispus la minister, isi saruta dactilografa. Aceasta zăpăcită şpupe: — Vai, domnule ministru, aşi avut bunătatea să fiţi tare obraznic.

Jogesetek a kisipar köréből

Rendes alkalmazott-e a helyi ügynök?

Az aradi törvényszék Ca 463/1935. sz. elvi döntvénye, amely a munkaszerződés három klasszikus jogi alapelemének figyelembe vétele alapján rendes alkalmazottnak minősítette a helyi ügynököt.

Egy ügynök állandó tevékenységet fejtett ki az őt alkalmazó cégnél, amelynek vevőket szerzett, a már meglevő vevőknél rendeléseket vett fel, illetve a rendelések folyamaként a leszállított áruk vételárát szedte be és a befolyt pénzzel megbízójának naponta számolt el. Tevékenységéért megfelelő százalékban megállapított jutalék-összeget kapott. A megállapodás értelmében az ügynöknek joga volt más cégek másfajta cikkeit is forgalomba hozni. Szabad tevékenységi körénél fogva nem volt köteles megbízójánál meghatározott időpontban jelentkezni, nem volt köteles azok számára naponta eladásokat eszközölni és egyik őt alkalmazó cégnél sem volt mint alkalmazott bejelentve, hanem mindenütt mint ügynök szerepelt. Tényleges működése abban állott, hogy a helyi piacon a vevőket látogassa, az áruk vételárát inkasszálja és elszámolja.

Egy napon egyik megbízója minden indoklás nélkül elbocsátotta az ügynököt az alkalmazásból. Az azonnali felmondást egy olyan időpontban hozta tudomására, amikor az ügynöknek éppen egy négyszázezer lejes tételt kellett volna inkasszálnia. Mindössze annyit közölt vele a cégfőnök, hogy további ügynöki tevékenységére nem reflektál és a négyszázezer lej inkasszóját személyesen fogja elvégezni.

Az ügynök indokolatlan elbocsátása után a munkabírószághoz fordult, a következők megítélését kérve: 1. Felmondási idő megtérítését a cégnél eltöltött szolgálati ideje után. 2. Elmaradt szabadságidejének megtérítését. 3. Elmaradt jutalékait, amelyek neki az általa eladott áruk után járnak, mert ezeknek az áruknak vételárát nem volt módjában inkasszálni.

Alperes cégfőnök kérte az ügynök keresetének elutasítását. Indoka, hogy felperes nem alkalmazott, hanem csak ügynöki minőségben volt nála, nem volt rendelkezéseinek alávetve, munkaideje nem volt meghatározva, mert hiszen más cégnél is dolgozott, így a munkabírószághoz nem illetékes ebben az ügyben ítéletet hozni, mivel felperes és az alperes cég között nem állott fenn alkalmaztatási jogviszony. A fenti körülményt az is igazolja, hogy az alkalmazó cég a felperes után sem adott, sem betegsegélyző illetéket nem fizetett, az mint önálló ember fizette adóját.

A munkabírószághoz nem fogadta el az alperes cég indokait és kimondta, hogy a helyi ügynök, alkalmazott. Az ítélet ellen alperes felebbezésével élt. Az illetékes felebbezési fórum, a törvényszék helybenhagyta a munkabírószághoz ítéletét a következő indokok alapján:

A munkaszerződésnek a munkügyi törvény szerint három alapeleme van. Első alapelem egy meghatározott munka elvégzése, a második a végzett munkának megállapodás szerinti díjazása, míg a harmadik: állandó jellegű jogviszony megbízó és munkavállaló között.

A fenti jogesetben szereplő helyi ügynök meghatározott munkát, állandó eladási tevékenységet fejtett ki. Előre megállapított százalékarányban kapta díjazását és e tevékenysége folytán évekig tartó, tehát állandó összeköttetés állott fenn a felek között, így mindazok a jogi elemek, amelyek egy szerződést munkaszerződéssé tesznek, maradéktalanul foglaltatnak a jogesetben szereplő ügynök és az őt alkalmazó cég jogviszonyában. Nem lényeges, hogy az ügynök nem kizárólag alperes kereskedő alkalmazásában állott és hogy az idejét szabad akarata szerint osztotta be, mert alkalmaztatása a munkaszerződés egy különös válfaját jelenti, amelyben a szerződő felek a kereskedelmi élet szükségletei szerint állapították meg az ügynök és az ügynökkel összeköttetésben álló cég közötti munkafeltételeket.

Másfélévszázados jubileumát ünnepli a târgu-mureși Benkő-nyomda

Ahol a Bolyaiak könyveit és Bem kiállítását nyomták... Egy darab ardeali kulturtörténet egy régi nyomda múltjának tükrében.

Târgu-Mureș legrégibb nyomdája: a neves Benkő-nyomda most érte meg alapításának 150-ik esztendejét. Az Ardeal kulturtörténetében jelentős szerepet vitt nyomda az 1557 óta fennálló târgumuresi ref. kollégium „privilegizált könyvnyomtatója” volt, amelyre Kaprontzai Ádám, Kurtzböök bécsi cs. kir. udvari nyomdász egykori tanítványa, 1705-ben kapott engedélyt II. József császártól, az ardeali főkörmányszék s általa a városi tanács utján.

Kaprontzainak mindössze egyetlen kiadványát ismerjük 1786-ból: a gr. Toldalagi Ferencné, br. Bánffy Kata föltötti halotti beszédét. Valószínű, hogy az ő nyomdájából nem is került ki más termék, mert abban az évben július 17-én, 42 éves korában már elhalt. A következő években Hilibi Gál László és nagyajtai Huszár Antal nyomdavezetők kezei alól. 1795-ig bezárólag, különböző kiadványok kerülnek az ardeali olvasó elé. Ezek közül említést érdemel: „József Tsászár imádságos könyve” (1787) és Zrinyi Miklós könyve és Pápai Páriz Ferenc egyik régebbi lakodalmi köszöntőjének 1794 évi kiadása.

A nyomda az 1795-ben megjelent „Új és ó Kalendárium” kiadása után 10 éven át szünetelt. Közben a nyomda Kibédi dr. Mátyus István, maroszséki főorvos tulajdonába jutott, aki 1802 szept. 6-án bekövetkezett halálával, végrendeletileg a târgumuresi ref. kollégiumnak hagyományozta.

A tízéves szünet után a nyomdát dr. Soós Márton tartotta haszonbérbe 1804—1808 között és nyomdavezetője (factora) Györfi István volt. Utánuk 1808-tól husz évig Fiedler Gottfried a bérlő és nyomdavezető. Ezután a Fiedler veje, Kali József vezeti a nyomdát. A kollégiumi előjáróság 1835 nyarán Felsővisti Kati Simon nyomdásznak adta át a nyomdát. Kali Simon 35 éven át nagy szorgalommal vezette a város akkor még mindig egyetlen nyomdáját. Az ő működése alatt érte el a nyomda legfényesebb korszakát. Ezek a korszakos idők mind nyomot hagytak a ref. kollégium nyomdájának termékeiben.

Minden idők örök büszkesége, hogy a világhírű Bolyai-ak: Farkas és János (apa és fia) lángelméinek alkotása, a „Tentamen” és „Appendix” 1832—33-ban e nyomdában láttak napvilágot.

Az 1848—49. évi szabadságharc nyomdatermékei között Bem József honvéd altábornagy proklamációi, a Székelyföldön legnagyobb részben, szintén e nyomda kiadásai voltak, a Köteles Sámuel magakorabeli híres filozófus könyvei és a Lőcsai-féle igen elterjedt és népszerű „Székely Naptár” évtizedeken át itt megjelent példányain kívül.

Szellemi munkát végző munkavezető akkor is tisztviselőnek tekintendő, ha fizikai munkát is végez

A munkügyi törvény 85-ik szakasza pontosan körülírja, hogy milyen szempontok irányadók a kérdés elbírálásánál.

A törvényszék az alábbi jogesetben szereplő munkavezetőt szellemi munkásnak minősítette és számára a tisztviselők és nem a munkások számára járó felmondási időt ítélte meg.

A legfőbb semmitőszékhez került az ügy az alperes munkaadó felülvizsgálati kérelme folytán. Az ügyben hozott elvi döntésben megállapította a legfőbb semmitőszék, hogy a törvényszék helyesen minősítette a munkást tisztviselőnek, mert megállapított, hogy a munkások felügyeletével és ellenőrzésével bízta meg őt a cég,

Kali Simon 35 évi működése után, havi 14 forint nyugdíjat élvezett 1870-ben bekövetkezett haláláig a ref. kollégiumtól.

A nyomdát azután 1867 végéig Szabó Lajos vezette, kinek helyét az emlékiratairól ismert Imreh Sándor foglalta el, akinek kiadásában (1869-től) hetenként kétszer jelent meg az akkori „Marosvásárhely” és az egész Székelyföld egyetlen politikai újságja, „Székely Hírlap” címen, melynek szerkesztője Szász Béla, a clujii egyetem későbbi, neves tanára volt.

Imreh halála után a nemrég elhunyt Szathmáry Lajos, a târgumuresi nyomdászok tavaly elhalt nesztora vette át a nyomda vezetését. Az ő ideje alatt a kollégium előjárósága 1900-ban eladta a nyomda tulajdonjogát Benkő Lászlónak, az Athenaeum és Pesti Könyvnyomda R. T. egyik volt kiváló szakmunkásának, aki a már elavult berendezésű, de jövedelű nyomda ősi cégének fenntartása mellett ma, három évtized után is tulajdonosa.

Imre, a Székelyföld egyik legrégibb nyomdájának története, mely egyben kulturtörténet is.

MI LESZ AKKOR?

Egy fiatal parasztleány megy az erdőszélre. Jobb karján egy nagy vödört tart és jobb kezével kötéllel vezet egy kecskét. Balkarjára akasztva egy kampós botot visz, balkezelével pedig egy kakas két lábát fogja szorosan. Egyszerre csak szembejön vele a szomszédék csinos Marcsája. Egy darabig együtt mennek, de amint a sűrű erdő melletti ösvényhez érnek, megszólal Marcsa: — Na, Isten vele, én nem megyek kenddel tovább.

— Miért? — kérdi a leány.
— Mert félek, hogy erőszakoskodni fog velem.

— Már hogy erőszakoskodhatnék, hát nem látod, hogy mennyire tele van mind a két kezem?
— Azt látom. De ha a földbe szurja kend a botot, hozzákötö a kecskét és a vödörrel leborítja a kakast, mi lesz akkor?

Boldog angol építőipar!...

Munkáshiány van egy angol iparágban és ez a téglaiipar, amely még körülbelül háromezer munkást tudna foglalkoztatni. Az angol téglagyárak teljes erővel dolgoznak, aminek magyarázata a nagyméretű állami és törvényhatósági házépítés. Öt éven belül a régi, egészségtelen munkáslakásoknak, amelyek egész városok közegészségügyét tették kockára, a kormány terve szerint el kell tűnniük a föld színéről és ezeknek helyébe több százezer új, modern és egészséges munkásházat építenek.

hogy a vállalat által végzett munkáért a felelősség őt terhelte és az alája tartozó személyzet gyártási tevékenységéhez a szükséges rendelkezéseket szintén ő adta ki.

Megállapította a legfőbb semmitőszék, hogy a fenti szellemi tevékenységen kívül felperes munkavezető testi munkát is végzett. Ez a körülmény azonban, hogy a munkavezető testi munkát is végzett, nem tette őt szűkebbkörű jogokkal bíró testi munkássá, mivel a legfőbb semmitőszék megállapította a munkavezető által végzett munka lényegesebb része a szellemi munka volt és az a körülmény, hogy mint tisztviselő még kézimunka elvégzése által is előmozdította a cég érdekeit, nem fokozhatja le őt.

Aki szellemi munkát végez, akkor is tisztviselő, hogyha nem kizárólag szellemi munka végzése alkotja az őt alkalmazó cégnél végzett összes tevékenységét, mint azt a munkügyi törvény 85-ik szakaszában foglalt rendelkezések előírják.

Közl: KELE SANDOR dr

Megjelent „Pentru Arad” „Aradért” című propaganda- könyv és címtár

Örömmel üdvözölhetjük a minden iparos és kereskedő szempontjából fontos és nélkülözhetetlen könyvet, amely 8.000 címet tartalmaz. Minden iparos, akinek iparendelése van, megtalálja magát, a szakmák szerint és a. b. c. sorrendbe osztályozott román és magyar nyelvű pontos címtárban, amelyhez hasonló még nem adtak ki Aradon. A címetek a könyv szerkesztői a hatóságoktól szerezték be. A könyv az összes közhivatalok, közintézmények, gyárak, kereskedők és iparosok pontos címét tartalmazza, ezenkívül iparosra és kereskedőre nézve fontos közlemények vannak benne, mint:

Hogyan lehet iparigazolványt szerezni és a céget bejegyeztetni, egészségügyi taxák, az aradi uccák pontos román nevei, konverziós adósságok fizetése, stb.

Bevezetésül Arad gazdasági vezérférfiai írtak cikketek Arad fellendítése érdekében. Tíz érdekes cikk keretében megismerjük, hogyan akarták azok, akik Arad sorsát ténylegesen intézik, városunkat újra életrekelteni.

A könyv szerkesztői: Volticeanu Ioan polgármesteri titkár, iparkamarai biztos és Bolgar Lajos v. kereskedelmi és iparkamarai titkár, alapos és lelkiismeretes munkát végeztek és anyagi áldozatoktól sem riadtak vissza, csak hogy értékes, pontos és szépen illusztrált címtárral ajándékozzák meg Arad gazdasági köreit. A könyv több mint 2000 iparos pontos címét is tartalmazza. A címtár 210 oldalon jelent meg, simított papírra nyomva. A könyv szerkesztői figyelmeztetnek minden iparost és kereskedőt, hogy a címtárban teljesen díjtalanul közöltek 8.000 nevet és ezért költséget és közlési díjat nem számítanak. Ha valaki ilyen ürüggyel pénzt akarna felvenni azt adják át az első rendőrnek.

VIGYAZAT: FAVICCI

— Barátom, — mondja Pöcög a Döcögnek, — tegnap egy nagyszerű kalandom volt:
— Hadd halljam, — kéri Döcög.
— Nyugodtan sétálok az uccán, midőn megpillantom Öt. Hetek óta kerestem, de nem tudtam rátalálni. Megdobbant a szívem, mikor megláttam. Elegáns volt, érzéki parfümszag terjengett körülötte.

— Te gauner, — vigyorgott Döcög.
— Azonnal utánaeredtem. Soll ich leben, minden vér a fejembe szállt, pedig már nem vagyok fiatal, de emlékeztem a legutolsó találkozásunkra, mikor ígéretet tett nekem és azt mondta, hogy másnap feljön hozzám.

— Ej ha!
— De nem jött fel. Izgatottan vártam, de hiába. Tegnap aztán elméremültem. Meggyorsítottam a lépteimet és pár pillanat alatt utólértam. Köszöntem neki és szavamra mondom, olyan elfoglalt voltam, mint egy kisdíák.

— Ugyan, te kecske, ne add a bankot.
— Bájosan elpirult, mikor megszólítottam és lesütötte a szemét.
— Csoda helyes lehetett.

— Szemrehányást tettem neki, hogy nem tartotta be az ígéretét. Riadtan nézett rám és keztyűs kezével megsimogatta az arcomat: „Nem jöhettem el”, — suttolta — „de holnap okvetlenül feljövök”.

— Héhe.
— Nem úgy van az, gondoltam, egyszer már becsaptál, többé nem fogsz. „Semmi holnap”, — mondtam erőiesen — „most azonnal teljesíts az ígéretét.”

— Ugyan, micsoda tempó ez?
— „Nem lehet”, — suttolta Ő és riadt özszemekkel nézett rám. — „Nem lehet?” — Erre úgy vágtam pofon, hogy a fának esett!

— Megbrútlát? Egy nőt megütni?
— Nőt? Ki beszél itt nőről?
— Hát ki volt az?
— Kőcsög, aki azt ígérte, hogy múlt héten feljön és megadja a 10 pengőmet.

Az oradeai Építőiparosok Szövetségének közgyűlése

Propaganda építőipari kiállítást rendeznek Oradeán

Kiegészítették az Építőiparosok Szövetségének választmányát. — Zagyi Mihály a szövetség ügyvezető elnöke.

Temelkezési csoportot alapít az oradeai Építőiparosok Szövetsége.

Zsufolt padosorok előtt, nagy érdeklődés mellett, rendkívüli közgyűlést tartott az oradeai Építőiparosok Szövetsége.

A rendkívüli közgyűlés tulajdonképpen csak folytatása volt a legutóbbi közgyűlésnek és ennek megfelelően, Szabó Károly, volt városi tanácsos, mint korelnök nyitotta meg az ülést.

Szabó Károly elmondotta, hogy a legutolsó közgyűlésen ötös bizottságot delegáltak azzal a céllal, hogy husz taggal bővítsék ki, a választmányt. Ezenkívül kreáltak egy alelnöki és ügyvezetői elnöki tisztséget s ezeknek betöltéséről is gondoskodni kellett.

Zagyi Mihály, a husz választmányi tag pótlására delegált bizottság elnöke, felolvasta az új választmányi tagok névsorát. A husz tag a következő: Zagyi Mihály, Bálint Dániel, Szűcs István, Spitzer Benjámán, Szilágyi István, Schenker Bertalan, Braun Arnold, Antoni József, Kovács Jenő, Szabó János, Feuerstein Béla, Szabó György, Róth Lajos, Gyöngyi Mihály, Varga György, Nagy József, Hagymási Fülöp és Rajz Antal.

A közgyűlés egyhanguan elfogadta a névsort s ezután Pintér elnök bejelentette, hogy az ügyvezető elnöki tisztségre Zagyi Mihályt és a társelnöki tisztségre pedig Altnöder Endrét ajánlja.

Zagyi Mihály a közgyűlés tapsai közben foglalta el helyét és rövid beszédben köszöntö meg a belé helyezett bizalmat.

Szabó Károly beszámolt a temetkezési egyesület megalapítására kiküldött bizottság munkájáról. Közölte, hogy különböző biztosítótársaságoktól zárt írásbeli ajánlatot kértek és ezek alapján a legolcsóbb ajánlattevővel: a Phönix biztosító társasággal már meg is kezdték a tárgyalásokat. A tárgyalások nagyon előrehaladott stádiumban vannak és most a közgyűlés jóváhagyásától függ a további lépés.

A gyűlés elvben elfogadta a biztosítás tervét. Ezután Pintér elnök bejelentette, hogy Katz Hermann nagyon életrevaló és hasznos tervet nyújtott be, melyben egy propaganda jellegű építőipari kiállítás lehetőségeit tárta fel. A beje-

lentes nagy lelkesedést keltett és elsőnek Clonda, munkaügyi inspektor szolt a javaslatához.

Az inspektor mindenekelőtt köszönetet mondott a meghívásért és hangsúlyozta, hogy boldogan jött el a szövetség közgyűlésére. Nagy elismeréssel beszélt a vezetőségről, majd kijelentették, hogy a tervezett kiállítás ügyében a minisztériumhoz fordul és reméli, hogy komoly anyagi és erkölcsi támogatást kaphatnak. A kiállításra vasúti kedvezményt is kérvényeznek és komoly, nagyszabású munkát lehet folytatni.

A közgyűlés hatalmas lelkesedéssel, percekig tapsolt Clonda inspektor beszéde után.

A felszólalások során érdekes vita alakult ki arról, hogy általános kézműipari kiállítást rendezzenek, vagy pedig csak az építőipari ágak jussanak szóhoz.

Varga N. azt ajánlotta, hogy a Kereskedelmi Csarnokkal karöltve rendezzék meg a kiállítást, de ezt a tervet elvetették. Széles Károly is felszólalt, majd Katz Hermann beszédében hangzott, hogy az oradeai építőipar, mely 32 szakmát foglal magában, önállóan is pompás kiállítást tud rendezni és demonstrálhatja az építőipar fejlettségét. Végül

a közgyűlés elhatározta, hogy a kiállítás előkészítő munkálatait haladéktalanul megkezdik s a kiállítás dátumát szeptemberben, vagy októberben állapították meg.

Pintér elnök hangsúlyozta, hogy a kiállítás az építőipar jut domináló szóhoz és a kiállításnak „Propaganda építőipari kiállítás” nevet adnak.

— Az oradeai 8000 ócska lakás tulajdonosa majd meggyőződhet a kiállításon — mondta nagy tetszés közben az elnök — hogy milyen ósdi, elavult lakásban lakik.

Különböző felszólalások hangzottak el. Rajz Antal az árnivellálásról és arról beszélt, hogy szövetségi tagok csak taggal dolgoztassanak.

A város által kirótt 500 leies taxa ügye is szóba került, majd egy órákor Pintér István be-
rekesztette a közgyűlést.

A satumarei Iparos Otthon jövő évi közgyűlése tárgyalja a kizárt iparosok felebbezését

A satumarei iparosságot már régen foglalkoztatják azok a vádak, amelyeket Grenznér Gábor és Miklóssy Gábor emeltek az ottani Iparos Otthon vezetősége ellen. Ezek a vádak az Iparos Otthon közgyűlése elé kerültek és a fegyelmi bizottság alaptalannak találta a vádakot és határozatot hozott, amellyel Miklóssyt négy évre, Grenznert pedig hat évre kizárta az Iparos Otthon tagjai sorából.

A két kizárt iparos felebbezést adott be az Iparos Otthon választmányához. Tekintettel azonban arra, hogy az alapszabályok értelmében egy évben csak egy rendes közgyűlés tartható, a választmány úgy határozott, hogy a felebbezést csak a jövő évben összehívandó közgyűlés lesz hivatva elbírálni. Erre Miklóssy és Grenznér beadványt nyújtottak be a törvényszékhez, amelyben megismételték vádjukat és kérték, hogy a törvényszék helyezze vissza őket jogalkba.

A törvényszék Dascalu-Toma tanácsa ma foglalkozott a jogorvoslással. A bíróság előtt dr. Teveli József, az Iparos Otthon ügyésze illetékeségi kifogással élt és arra hivatkozott, hogy a törvényszék nem illetékes ebben az ügyben dönteni, mivel egy magántestület belső ügyéről van

szó. Egyébként is — érvelt dr. Teveli — az Iparos Otthon közgyűlése érdemben letárgyalta az ügyet.

A megvádolt vezetőség mindenben igazolta magát és Miklóssy, valamint Grenznér vádaskodásait teljesen alaptalanoknak találták.

A törvényszék jogilag elfogadta az Iparos Otthon ügyésze érvelését, kimondva, hogy az ügy letárgyalására nem illetékes és a két kizárt iparos felebbezését az Iparos Otthon rendes évi közgyűlése tárgyalja le.

EXISTA ŞI MEDICI BUNI.

Medicul francez Moulin, fiind în agonie, era inconjurat de toţi confratii săi. La un moment dat muribundul face un semn că vrea să vorbească.

— Domnilor, spuse bolnavul, las în urma mea trei mari medici.

Doctorii aşteptau cu inima la gură, ca ilustrul lor confrate să-şi deseneze succesorii.

Moulin reuşi în cele din urmă să vorbească: — Apa, exerciţiul şi dieta.

REKLAMOK.

Egy amerikai kalapgyáros a következő reklámmal ragasztotta ki:

„Smith kalapjai a legjobbak. Chaplin is Smith-kalapokat hord”.

Válaki — talán a konkurens — írta alája: „Azért röhög rajta az egész világ”.

Aki a vasuti jegyet feltalálta.

Száz évvel ezelőtt, amikor nálunk még nem volt vasút, ott, ahol már volt vasút, viszont nem volt vasuti jegy. Az utasok bementek a nevüket a pénztárosnak, aki egy papírszeletre írta a nevet (nehézebb volt rangrejtve utazni) s egy fémjegyet adott, amelyre ráírták a helység nevét, ahova az utas készült. 1840-ben, egy Edmond nevű vasuti tisztviselő ötlete alapján vezették be azt a vasuti jegyet, amely az állomást, osztályt és dátumot feltünteti. A vasuti jegy tehát nem-sokára százéves jubileumát ünnepelheti.

PENTRU UN SFERT DE ORĂ.

Bufonul unui împărat se plânge stăpânului său, că un nobil pe care îl luase în răspundere, îl amenință cu moartea.

— N'ai nici o grijă. Cel care va îndrăzni să te omoare, va fi spânzurat după un sfert de oră dela moartea ta!

— Văşi ruga Sire, să ordonați mai bine să fie spânzurat cu un sfert de oră înainte.

Automata villanyvilágító-készülékkel látják el Careiben a közhivatalokat.

Erdekes és a maga nemében szinte páratlan tervvel foglalkozik Carei város interimár bizottsága. A közhivatalok villanyvilágításának kérdését kívánja megoldani Karácsonyi mérnök javaslata alapján az átmeneti bizottság.

Mindenideig nagy tébeli jelentett a carei villamosüzem költségvetésében a közhivatalok világítása. A közhivatalok évente nagy mennyiségű áramot fogyasztottak, amelynek ellenértékét csak néha kapta meg a villamosüzem és még ma is nagy összegű rendezetlen követelése van a közüzemektől.

A terv az, hogy a közüzemeket és a közhivatalokat villanyvilágító automata készülékkel szerelik fel és ezek csak akkor fognak áramot szolgáltatni, ha a készülékbe 100 lelt bedobnak. Ha ennek az értéknek megfelelő áramot elfogyasztották, a készülék csak akkor világít tovább, ha ismét bedobnak abba 100 lelt.

Ezzel a módszerrel el fogják érni, hogy a közhivatalok takarékoskodni fognak az árammal és a villamosüzem is azonnal megkapja az elfogyasztott áram ellenértékét.

ARANY KÖZÉPUT.

Valaki bemegy egy amerikai áruházba és így szól:

— Kérem, szeretnék a feleségemnek valami ajándékot venni.

— Parancsoljon, uram, — mondja az eláruló — léghajótól gombostűig minden kapható nálunk.

— Jó — hangzik a válasz, — adjon valamit úgy a kettő között.

Arlejtés nélkül kötött szerződést a munkásbiztosító gyógyszerészallításra.

A Curentul legutóbbi számában hosszasan foglalkozik a munkásbiztosító gyógyszerellátásának kérdésével és megállapítja, hogy nyilvános arlejtés nélkül kötött szerződést gyógyszereszköz szállítására Chiroulescu munkásbiztosító elnök az Eggerth-céggel. A lap megállapítja, hogy Chiroulescu ugyanakkor a szállító cég igazgatóságának is elnöke, ahonnan nagyobb jövedelemre tesz szert, ezért sürgős vizsgálatot követel az ügyben.

KI KICSODA?

A bűntörvényszéken a lift előtt négy ur találkozik. Az első alázatosan meglepetti a kalapját és harsányan köszön: „Alázatos szolgálja, van szerencsém, jó reggelt kívánok uraim!” Nem kétséges, ez a vádlott ügyvédje. A második ur kalapot emel és csöndesen köszön: „Jó reggelt, urak!” Ez a sértett ügyvédje. A harmadik ur szótlanul megemeli a kalapját, — ez a bíró. A negyedik ur a kalapja pereméhez érinti a mutatványját és oda se néz a többire: — ez az ügyész.

Kontárkodásért feljelentett városi tanács

Gyöngyös város vezetősége a városi iskolák és épületek tatarozását nem szakképzett iparosokra bízta, hanem házilag végezteti el. Az iparfestület emiatt elhatározta, hogy a város vezetését feljegyelti kontárkodásért és az esetet a belügyminiszternek is a tudomására hozza.

Példátlan arányu iparoskongresszus.

Százezer kisiparos felvonulása a majnafrankfurti kézműves napon

A kézműiparosság társadalmi szerepének megerősödését tanúsítja a hatalmas megmozdulás.

A Majna-menti Frankfurtban százezernél több német kézműves-iparos gyűlt össze az elmúlt héten. Az ilyen hatalmas felvonulást kongresszusnak bajos elnevezni s ezért „a német kézművesség napjának” keresztelték el. Ez a frankfurti gyűlés nemcsak a népes német társadalmi osztály problémáival foglalkozott, hanem napirendre tűzte általában a kézművesség életkérdéseit, fennmaradásának feltételeit s jövődő fejlődésének irányait. Ettől a perctől kezdve pedig ez a távoli frankfurti kisiparos-összeseregülés s az a gondolati tisztázódás, mely nyomában jár, sokkal jobban és közelebbről érdekelhet bennünket.

A németek évek óta tüzetesen s tudományosan foglalkoznak a kézművesiparnak, mint társadalmi ágazatnak alapvető problémáival. Statisztikai adatgyűjtésekkel megállapították, hogy Németország népességének nyolcadrésze ma is a kézműves kisiparból él. 1926-ban minden 1000 német lakosra 21 kézműves üzem esett. Mi nem tudjuk Ardealról, hogy mai lakosságából mennyit tart el a kézműves munka. Arra még kevésbé vannak pontos adataink, hogy az ardeali magyarságnak mekkora hányada a kisiparos kézműves réteg s ez miképpen tevődik össze különböző szakmák szerint.

Egyet azonban biztosan és tapasztalásból tudunk: az ardeali kézműves kisiparosság széles és életerős népréteg, mely igen becses hagyományokra támaszkodik, jelentős gazdasági erők felett rendelkezik. Ardeal közgazdasági életében fontos szerepet játszik.

A frankfurti kézműves felvonulás s az a fejlődés, mely oda elvezetett, arra figyelmeztet azonban, hogy a kézművességnek ujjonnan megszilárduló szerepe nem viszonylagos ardeali folyamat, nem pusztá ideiglenes eltolódás, hanem korszerű társadalmi kialakulás, hosszú időre szóló új munkabeosztás s mint ilyen, világjelenség.

Amikor a múlt század végén a rohamos ipari fejlődés megindult, sokáig úgy látszott, hogy a kézműves-kisiparosság napjai megvannak számlálva. Ezt a foglalkozási ágat s a velejáró külön gondolatvilágot egyfelől a technikai és gazdasági fejlődés, másfelől a politikai irányzatok — a jelek szerint — teljes elnyeléssel fenyegették.

Életének és társadalmi szerepének e példátlanul nagy válságát életerősen s vidáman túlélt a kézművesség. A vita eldőlt. Bizonyosodott, hogy a nagyipar mellett számos ponton nélkülözhetetlen feladatai vannak. Különösen azóta vált

ez kétségtelenné, mióta a mindenhova könnyen elvezethető villamosság a kézművesipart technikai téren párhuzamos helyzetbe hozta. Ezek a kézműves feladatok főként ott válnak nélkülözhetetlenekké, hol a fogyasztásnak s a termelésnek közvetlen, személyes érintkezése nemcsak szükséges, hanem tökéletesedést s emelkedést jelent, mégpedig mind tisztán szakmai, mind általában művelődési s finomodási szempontokból. Azonkívül pedig a munkaszolgáltató és javító iparoknak igen széles terén s azoknál a szerelő iparoknál, melyek gyárilag készült cikkeket és alkatrészeket használati helyükre állítanak be, minnek különösen az építkezéseknél és a gépek körében nyílik tág tere.

A frankfurti óriási felvonulás elsősorban éppen annak az életerőnek és vidámságnak volt hangja, világgraszáló kifejezése, mellyel a kézművesség ennek az újra megszilárdult társadalmi fontosságának tudatára ébredt. A kézműves tömegek e példátlan felvonulásával nem kongresszus munkára vállalkoztak, akik megrendezték. Az előbb elvégezték hosszadalmas ankétok és kutatási munkálatok során. Ez a frankfurti manifesztáció a kézművesség tömegeiben világossá és tudatosá akarta tenni azt az új szerepet, melyet a világfejlődés a kézműves munkának osztott ki. A frankfurti manifesztáció csodálatosképpen nem rendi kiváltságokat, különleges jogállást követelt, hanem a további kedvező fejlődés érdekében a kézműves iparos szakmai felelősségérzetének, önbizalmának emelésére helyezte a fókust. Az összetartást, a gyors és jó munkát, a szövetkezési szervezkedést állította maga elé feladatul az százezer német kisiparos, ki Frankfurtban a kézművesség ünnepére gyűlt össze.

Eppen olyan fontos azonban e világjelenségnek megértése és felhasználása minden más ardeali réteg, az egész társadalom számára. Az új erőre kapó kézművesség útján a fejlődés sodrána segítségével sokat visszanyerhetünk abból a gazdasági súlyból, melyet az idők rendén elvesztettünk.

Ennek az emelésnek a munkájából a társadalom minden rétege és minden paránya egyaránt kivetheti a részét, ha mindenütt, ahol az csak lehetséges, előnyt ad a kézművességnek s eközben soha sem feledkezik meg arról a segítségről, mellyel a kézműves iparosnak éppen ma, az új fejlődésnek felfelé hajló merdekén tartozik

„Iparengedéllyel bíró ügynökök...”

A „Zorile” írja:

A következő levelet kaptuk egy ügynöktől: — „Az iparjogositvánnyal bíró ügynökök nevében tiltakozunk azoknak a befolyásos személyeknek kijárási ellen, akik beszenyvezik mesterségünket. A mi mesterségünk igen nehéz s különleges szaktudást igényel az üzletek lebonyolítására. Ne tévesszenek össze tehát bennünket az előkelő szedőgökökkel. Azokkal, akik milliós kijárásiokra használják tekintélyüket. Mi sohasem vettünk fel 25 milliót olyan medve bőrére, amelyet nem szállítottunk pontosan a rendelőknek.”

★
UNALOM.

— Mi újság?

— Ajájj. Unom az életemet. Tudod, ha az ember megházasodik, mindent szépmek talál, idővel aztán mindent megun, elsősorban a házasságot.

— Bizony, idővel az ember a házasságot is megunja. Mióta is vagy te házast?

— Tíz napja.

NEM SZERETI.

Csiperke a vendéglőben ül és spenótot eszik. Odául hozzá a barátja és így szól:

— Nem szeretem a spenótot, sőt nagy baj volna, ha szeretném.

— Miért?

— Mert ha szeretném, nagyon sokat ennék belőle, pedig utálok.

A központi bélyegbizottság újabb döntése.

A Comisia Centrala a Timbrului legutóbb a következő döntéseket hozta: 1. Mindazon iratok, amelyek egy hitelesített (autenticat) okmány mellékleteit képezik, amennyiben a mellékletek is hitelesítettnek, a bélyegtörvény 74. szakasza 4. §-ában előírt bélyegilleték alá esnek. Eddig a 6. szakasz 6 §-át alkalmazták. — 2. A bélyegtörvény 23. szakasza mentesítette a bélyegilletékek alól a szegénységi bizonylat alapján beadott peres iratokat és magát a peres eljárást. A központi bélyegbizottság legújabb döntése szerint ennek a 23. szakasznak a hatálya nem terjed ki az ügyvédi meghatalmazásra, amely az ügyvéd és ügyfele közötti kétoldalu szerződést képez s így a meghatalmazás szabályszerűen főbélyegezendő.

Uj cipőáruház Oradeán

Aug. 1-én nyílt meg a
„**MUHARY**”
cipőáruház.

Bul. Reg. Ferdinand 9. (Papp
drogeria mellett, ahol a cég
kiváló jó minőségű országo-
san elismert termékei kerül-
nek eladásra. — Garantiált pri-
ma minőség. — Szolid árak.
figyelmek kiszolgálás.

A külföld bizalmának visszaszerzése

A „Zorile” írja:

Az állampolgárok még nem látják tisztán a dolgokat. Érzik, hogy nő a drágaság, nincsenek azonban tisztában a pusztulás nagyságával. Nem vásárol senki tőlünk Európában, mert amíg egy üzletet nyitnak, addig többször is megváltozik a külkereskedelmi rend, ami aztán megsemmisíti az üzlet feltételeit. Mit tehetnek ily körülmények között a kormány által külföldre küldött delegációk? Akármint is fognak felhozni, nem tudják kitörlni az érdekeltek emlékéből azt a sok kellemetlenséget, amit a kormány gazdasági, kereskedelmi és pénzügyi politikájával okozott. Csúpan más emberek útján lehet az elvesztett bizalmat visszaszerezni. Románul ezt „obraz”-nak (arcbör) nevezik.

IMPERTINENS HALOTT.

Móricka sétálni megy a papjával. Az úton szembe jön velük egy temetés. Móricka „aki ilyet még nem látott, megkérdezi:

— Papa, kérem, mi ez?

— Ez egy halotasmenet, — felelt neki a papja — de most ne beszélj, mert egy halottas menetnél nem illik beszélgetni. Móricka csendben marad, de egyszerre csak felkiált:

— Papa, kérem, ott az utolsó halott beszélget.

Tiszázalékos osztalékok fizet az Ardeali Üveggyár r. t.

Fabrica de Sticlă Ardeleană S. A. R. Bucureşti, ezévi közgyűlésének határozata értelmében az 1934. évre 10 százalékos, azaz részvényenként nettó 100 lei osztalékokat fizet. A közgyűlésen ismét az igazgatóságba választottak dr. Fohlberth Ottó, dr. Gyárfás Elemér, dr. Roman Dénes, Arpad Koléner, Félix José de Lequerica, Teodor Nicolau és Georges Thorel.

SZINMŰVESZET.

Egyik színházban a jegyzedőnő ismerős urat vezet a helyére.

— Na, maga itt van? — kérdi az ismerős ur.

— Mit tessék szólni hozzá? Pedig fiatal koromban mindenki azt mondta, hogy színésznőnek vagyok teremtve.

— Miért? Olyan tehetséges volt?

— Nem, kérem, de már tizenegyes koromban csuda karikások voltak a szemem.

Tiltakozó gyűlést rendeztek a tárgumuresi vásárra járó kisiparosok az állandó zaklatások ellen

Feltartóztatják a hatóságok a vásárra igyekvő iparosok autójait. — Ne csak az iparosok, de igazolt alkalmazottaik is kíséressék az árut.

A vásárra járó kiskereskedők és kisiparosok az országutak eddigi szabad forgalmát korlátozó intézkedések ellen viharos gyűlést tartottak a tárgumuresi kereskedelmi és iparkamara nagytermében. Vancea József dr. hivatkozott az alkotmánytörvény 20-ik szakaszára, amely mindenki részére közlekedési szabadságot biztosít. Hangsúlyozta, hogy az országot köztulajdon, akárcsak a levegő, amelyet mindenki korlátozás nélkül használhat.

Brandusan László, az autósövetség titkára ismertette az egyesülethez naponként beérkező panaszokat, amelyek arról szólnak, hogy

a csendőrség a vásárra siető iparosok és kiskereskedők autóját megállítja, órákig feltartóztatja és ezzel súlyos anyagi károkat okoz az adófizető polgároknak.

Ekkészeredett felkiáltások szakították meg a tiltakozó beszédet:

— Az iparosok nem tolvajok és nem rablógyilkosok!

Brandusan titkár elpanaszolta azt is, hogy Targumuresen nemrég inspektor járt, aki az autósengedélyeket felülvizsgálta és a teherkocsik tulajdonosaitól nagyobb összegeket hajtott be.

Pár nap múlva „Ellenőrzés” című, „másik inspektor” három nap alatt több, mint negyvenöt-ezer lejt szedett be. Bár az engedélyek rendben vannak,

a gépkocsitulajdonosoktól az országutakon 400-500 lejt szednek „illeték” címén.

Vancea József javaslatára a gyűlés elhatározta, kéri fogják a minisztériumot, hogy a teherautókat ne utjuk közben, hanem csak a kiindulási és beérkezési állomásokon ellenőrizzék és csak a helyi hatósági személyek jelenlétében. Azokat pedig, akiket kihágással vádolnak, csak illetőségi helyükön vonják felelősségre. Az alkotmánytörvény is kimondja, hogy súlyosabb ok nélkül senkit sem lehet illetőségi helyétől távol levő hatóság elé idézni és felette ott bíraskodni. A gyűlés még azt is kérte, hogy

az árut a gépkocsikon ne csak az adóhűségért, hanem az iparosok és a kisiparosok által fizetett illetékkel bírók igazolt alkalmazottai is.

Az emlékiratot, amely a vásárra járó kiskereskedők és kisiparosok sérelmeit részletesen felsorolja, küldöttség viszi Bucurestibe és adja át az illetékes miniszternek.

Állandó rovat: Iparos-sors, 1935

Megszűnt a satumarei Victoria kávéház

A kártyarendelet adta meg a nagymultu kávéháznak a helyelendőfését. — Ötven év a márvány asztalok között.

Satumare két régi kávéháza közül az egyik megszűnt. Tatay Pál, a Victoria kávéház bérletje, aki harminckét éve szolgálja Satu-Maren a kávé-ipart, nem bírta tovább a terheket és a napokban beadta iparát.

A Victoria kávéház bezárásával kapcsolatban felkerestük Tatay Pált, hogy megkérdezzük tőle, mi késztette arra a lépésre, hogy beadja iparát. A közszertetben álló öreg ur, aki hosszú esztendőket egy legnépszerűbb embere a városnak, rezignáltan mondja:

— Nem bírtam tovább a terheket. Sohasem ment valami fényesen, de ilyen adóterhek alatt a kávéipar ma már nem tud létezni. A nemrég kiadott játékrendelet pedig egyenesen az utolsó dőfést adta meg a haldokló kávéháznak. Eddig is a legnagyobb nehézségekkel küzdöttünk, de amióta az ismeretes kártyarendelet életbelépett, régi, megszokott törzsvendégeink is kimaradtak. Mi pedig még a napi rezsit sem tudtuk behozni. A sok ráfizetés végre is arra kényszerített, hogy felmondjam a bérletet és beadtam az iparomat.

— Nem sajnál megválni a nagymultu kávéháztól? — kérdezzük Pali bácsitól.

— Bárhogy is fáj a dolog, nem volt más választásom. Pedig idestova ötven éve lesz annak, hogy a kávésszakmában dolgozom. Ezalatt

az öt évtized alatt sokat kínlódtam, láttam és tapasztaltam. A budapesti Gambinusban kezdtem pályámat. Ott pikolóskodtam évekig. Később Szarvason, Békéscsabán, majd esztendőig Abbáziában dolgoztam. A további állomások: Debrecen, Arad. Innen kerültem 1903-ban Satu-marára. Mint fizető-pincér léptem be az akkori Pannónia kávéházba, amelyet most Dádának hívnak.

— 1923-24-ben még volt valamelyes konjunktúra, de 1928 óta megfordult a kocka. Megkezdődtek a különböző adók, taxák és illetékek.

— Tessék elhinni: az utóbbi időben már a hideg rázott, ha egy aktatáska ember jött hozzám.

— Aztán jöttek a klubok, né meg az új kártyarendelet. Mindezek odáig vezettek, hogy 15 évi fáradtságos munka után kénytelen voltam felmondani a bérletet. Csak az vigasztal, hogy a sok bérlet között egyedül én húztam ki legtovább.

— És most mit fog csinálni?

— Mint vendéglős maradok tovább a Sport Klubban, amely a személyzetet is átveszi.

Tatay Pál bucsuzól megkér bennünket: írjuk ki az újságba, hogy nagyon szépen köszöni vendégei támogatását, akik tizenötöven át jöbén, rosszban kitartottak mellette.

BOSSZU.

Két veréb ül a fán. Egyezzerre csak egyik lenés és így szól:

— Te, tudod, ki áll itt a fa alatt?

— Hogyne tudnám, ő, a híres autógyáros.

— Na, hát akkor mire vársz?

★

A petrosani-i ipartestület tizenöt kontárt jelentett fel az elmúlt héten.

A petrosani-i ipartestület feljelentése alapján tizenöt kontár ügye kerül a legközelebbi jövőben a járásbíró elé. Az elmúlt héten tárgyalta le a járásbíró az aninasi kontárok ügyét és a kontárokat fejenként 250 lei pénzbírsággal sújtotta.

Befejezéshez közeledik a Filatura Românească pamutfonó üzemeinek építkezése.

Filatura Românească de Bumbac S. A. Bucureşti pamutfonó-vállalat üzemeinek felállítására befejezéshez közeledik. A pamutfonó-vállalat a szükséges gépi berendezést Németországból importálja, kb. 30 millió lei értékben. A gépek behozatalára a Filatura Românească de Bumbac már meg is kapta a behozatali engedélyt.

★

UJ MAGYAR SZÓ.

A múlttöppoldat elnevezés — kelmegőgyintézetnek.

Hajmosó és hajszárító
készülékek és más
fodrászati cikkek
olcsón, szakszzerűen
Köszeghy Sándor Fia
Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63-65.
volt Dengli-ház.

Az egyenes adók egységesítéséről szóló törvény iparosokat érdeklő intézkedései

— Ki tekintendő kisiparosnak? — Az adóköteles, tiszta jövedelme kiszámítása. — Kereskedelmi és iparvállalatok jövedelmi adója. —

Negyedik fejezet.

30. cikk. A kereskedelmi és iparvállalatokból, a haszonbérlet által kihasznált mezőgazdasági üzemekből, valamint az erdőknek és bányáknak haszonbérlet, engedményesek vagy tulajdonosok által való kihasználásából származó tiszta jövedelmek 9% adó alá esnek.

Az adó 2 százalékkal emelkedik, a bank-, lezártolási vagy kölcsönügyletekből származó tiszta jövedelmek után, 2 százalékkal csökken azon vállalatok tiszta jövedelmei után, amelyeknek kizárólagos tárgya ipari, bányakitermelés, vízi vagy vasúti fuvarozás.

Az iparvállalatok jövedelmébe beszámítandók az ipari célokat szolgáló ingatlanok jövedelmei, amelyek az iparvállalatok tulajdonát képezik és csak olyan célt szolgálhatnak, amelyekre használatuk azokat, tekintve, hogy szoros kapcsolatban állnak az illető ipari üzemmel. Ezek a jövedelmek tehát nem esnek sem földadó, sem házadó alá, hanem csak a jelen adó fizetendő utalmak.

Az adóköteles jövedelem minden évben az adóévesítés évet megelőző évben elért jövedelem alapján állapítatik meg vagy pedig, ha a mérleg nem polgári évre szól, az utolsó mérleg megállapításának alapjául szolgált 12 havi idő jövedelme után.

Az előző intézkedés alól kivételt képeznek a kisiparosok és kisiparosok, akik három évenként adóztatnak meg az alábbi táblázat szerint:

Osztály	Jövedelem	Állami adó
I.	5.000 leig	300 lei
II.	5.001—10.000 leig	700 lei
III.	10.001—15.000 leig	1.200 lei
IV.	15.001—20.000 leig	1.800 lei
V.	20.001—25.000 leig	2.300 lei
VI.	25.001—40.000 leig	3.500 lei
VII.	40.001—50.000 leig	4.600 lei
VIII.	50.001—75.000 leig	6.800 lei
IX.	75.001—100.000 leig	9.000 lei
X.	100.001—150.000 leig	14.000 lei

Kisiparosoknak tekintendők azok, akiket a 76. cikkben megjelölt bizottság ilyeneknek nyilvánít.

Kisiparosoknak tekintendők azok, akik megfizetik az 1932. december 31-i forgalmi és fényűzési adótörvény 12. cikkében előírt feltételeknek.

Kivételt képeznek a cuxonként alakult kis arany- és ezüstművelővállalatok, amelyek közvetlen levonás útján, a becserélés alkalmával a becserélésre bemutatott arany és ezüst nyersértékének 1 1/2 százalékát fizetési adóként.

A fenti táblázat alapján az adózók osztályozását a megfizetés szabályok szerint, a jelen törvény 74. cikkében megjelölt megyei bizottság végzi.

A jelen cikkben szereplő táblázat alapján megadózott kereskedők és iparosok mentesek a 42. cikkben előírt pótdadó alól.

Azok a kereskedelmi vállalatok, amelyeknek főtevékenységük "kavázzal", vendéglő, bár, variété, klub fenntartása és csak éjszakai mulatóhelyek céljait szolgálják, továbbá záróra utáni nyitvatartásra is engedéllyel rendelkeznek, 50 százalékkal több adót kötelesek fizetni. Az 50% a fenti szabályok szerint megállapított állami adó után számítandó.

A közigazgatási, községi és rendőri szervek kötelesek minden év január hónap folyamán közölni az illető adómegállapító igazgatósággal mindazokat a kereskedelmi vállalatokat, amelyek zárórautáni nyitvatartásra engedélyt kaptak.

Az ilyen vállalatok adóköteles jövedelme Bu-

curestiben és Ilfov megyében évenként egy bizottság által állapítandó meg, amely az illetékes adómegállapító bizottság mellett működik, tagjai pedig a pénzügyminisztérium nevezi ki.

Azok az adózók, akik a kereskedelem vagy ipar üzeme folyamán idegennyelvű könyvek alapján adóztattak meg és könyveiket idegennyelven vezetik, pótléteket kötelesek fizetni, amely egyenlő az ilyen adózó adójának megállapításához szükséges fordítási, szakértői stb. költségekkel.

Ez a pótlék adminisztratív és általános uton állapítandó meg minden évben az adókövetések megkezdésekor.

31. cikk. Az adóköteles tiszta jövedelme úgy számítandó ki, hogy az év folyamán lebonyolított ügyletekből elért bruttó jövedelmekből levonandók a vállalat saját kiadásai és pedig:

1. A kereskedelmi vagy ipari vállalatok részére szolgáló vagy üzemnek szánt ingatlanok bére vagy haszonbére.

Ha ezek az ingatlanok a vállalkozó tulajdonai és ezek föld- vagy házadó alá esnek, a föld- vagy házadónál megállapított és megadózott bruttó jövedelem vonandó le.

2. A vállalatnak kölcsön adott tőkék kamatai, ha a vállalat a kölcsönzőtől jogilag különböző személy, tekintet nélkül arra, hogy ezek a kamatok fix kamatok-e, vagy az adós vállalat jövedelmében való részesedés formájában adóznak.

3. A vállalat ügynökeinek, munkásainak, tisztviselőinek pénzben vagy természetben adott fizetések, javadalmazások, illetmények, megtérítések.

A szövetkezeti társaságok megadóztatásánál a társaságok által közös vállalkozásban eszközölt munkák fizetéséért kapott összegek a nem társaságok által végzett hasonló munkáért kapott összeg 150 százalékaig fizetéseknek tekintendők és ezekre az egyenesadók egységesítéséről szóló törvénynek a fizetésekre vonatkozó rendelkezései alkalmazandók.

Ha a szövetkezeti társaságnak nincs nemtárstag munkása, alapul a hasonló vállalatok által adott fizetések veendőik.

4. A munkások vagy tisztviselők részére szerződéssel vagy alapszabállyal kötelezően biztosított nyereségrészesedés, továbbá a nem kötelező jutalmak az évi illetmények összegének 50 százaléka erejéig.

5. A nyersanyagok ára, amelyek abban az üzleti évben, amelyről a mérleg szól, feldolgoztak.

6. A vállalat tulajdonát képező és általa üzemeltetett, tisztviselői és munkálakásoknak használt ingatlanok legfeljebb 3 százalékos, az üzemi épületek önköltségi árának legfeljebb 5 százalékos, az ingó és ingatlan berendezések önköltségi árának legfeljebb 15 százalékos amortizációja, az alatti 7. pont feltételeinek megfelelően.

7. Az oly berendezések bérlete, amelyek természetüknél fogva nem ingatlan jellegűek. Ha ezek a vállalkozó tulajdonai, levonható az amortizációjukhoz szükséges összeg, amely azonban nem haladhatja meg a beszerzési ár 15 százalékát.

A különböző iparágak amortizációs százalékát a pénzügyminisztérium állapítja meg a 81. cikkben megjelölt központi bizottság által meghatározandó szabályok szerint, kikérve a kereskedelmi és iparügyi minisztérium mellett működő ipari bizottság véleményét is. Azoknál az investícióknál, amelyek speciális iparvállalatok tulajdonai és amelyeknek használatából való kivonása szokásosan hét évnél rövidebb időn belül történik, a 6. és 7. bekezdésekben megjelölt amortizációs kvóta a központi adóügyi bizottság véleményezésével felemelhető.

Az amortizáció azonban semmi esetre sem eszközölhető három évnél rövidebb időn belül. Az investíciók túllértékelésénél, valamint az 1926. március 28-i törvény 3. cikke alapján létesített

pótlapokból eszközölt investíciók nem eszközölhetők.

8. A korlátozott időre szóló üzemi koncessziókban beruházott azon tőke amortizációja, amely a 6. és 7. pontban megjelölt módokon törlesztetlenül marad, továbbá az engedményező tulajdonában maradó hasznavehető berendezésekbe történt beruházások.

A tőke ezen része úgy amortizálendő, hogy az engedély lejártáig évenként felosztandó.

9. A tisztviselők nyugdíj- és segélyező intézetnél történt befizetések vagy a vállalat által a tisztviselők biztosítása céljából befizetett díjak, legfeljebb a fizetések 10 százaléka erejéig, továbbá a nyereségből az állami, megyei vagy községi közművelődési vagy jótékonyági intézmények részére nyújtott összegek.

10. Vegyes vagy általános költségek, amelyek szorosan a vállalatot illetik, ezek közé tartoznak a karbantartási és biztosítási költségek, de nem számítandó be a jelen adó, amely magát a vállalat tárgyat illeti.

A jelen cikkben említett levonásokon kívül a tiszta jövedelem megállapításánál semmi más levonásnak nincs helye. Így nem vonhatók le a berendezések értékének növelésére vagy a vállalat gyarapítására fordított összegek.

32. cikk. A tiszta nyereségnek a fenti levonások után történő megállapítása után még levonandók:

a) A részvénytársaságoknál az alapszabályszerű tartalmak a mérlegben kimutatott tiszta nyereség 10 százalékaig, ha a tartalmak nem érték el a részvénytőke negyedét és 5 százalékaig, ha azok elérték az alaptőke felét. Ezen határ elérése után semmi sem vonható le többé.

Az esetben, ha a tartalmakat bármilyen formában kiosztják a részvényeseknek, ezek úgy, tőkeamattadó, mint a 30. cikkben megjelölt adó, alá esnek, levonva ezen adó megállapításánál a 30. cikk szerint már megadózott tartalmakat.

A Román Nemzeti Bank mindennemű tartalmak mentesek az adó alól mindaddig, amíg azokat bármilyen formában, akár tőkeemelési útján is, a részvényeseknek szét nem osztják. Ez esetben levonandó az a rész, amely az államnak jut a bankban levő tőkéje arányában.

b) A kétes követelések külön tartalmak, amelyek, mint ilyenek szerepelnek a mérlegben, úgy, a részvénytársaságoknál, mint a magánkereskedelmi és iparvállalatoknál, amelyek szabályosan vezetett könyvek alapján adóztatnak meg, amint azt a 39. cikk 1. pontja előírja.

Ezeknek a tartalmaknak kvótája nem lehet nagyobb, mint a vállalat kihelyezéseinek 3 százaléka, azonban a gazdasági válság idejében a központi adóügyi bizottság véleményezésével ez a kvóta 10 százalékra emelhető.

SÜLYÖS TÖVEDES.

A jeles primadonna haza jött külföldről és egyik szerkesztő ismerősével vacsorázik egy kis budai kocsimában.

— Látja, — mondja a művész — maga mindig azt mondta, hogy buta vagyok, nézze csak meg, milyen gyönyörű autóm áll kinn.

— Visszavonom, — szól a szerkesztő — a férfiak buták.

GARANCIA!

A husz éves Kohn megkéri a gazdag Grün-től a kisebbik lányát kezét.

— Mondja csak, — kérdezi tőle Grün — milyen garanciákat tud nekem nyújtani, hogy maga már elég érett a családalapításra?

— Ojjé, — mondja erre a Kohn vigyorogva — kérdezze meg csak a másik két lányát...

Str. Remus 10 számú ház

lakással és asztalos műhellyel olcsón és előnyös feltételek mellett eladó.

Bővebbet: Iparosok Hitelszövetkezeténél Arad.

A MAGA HELYÉBEN.

Jampec urfi hevesen udvarol a kis kölygnek. Nagy extázisában így fakad ki:

— Drága, egyetlen Puszikám! A maga helyében én nem tudnék élni nélküled.

A Bürger-gyár újabb kényszeregyezése.

A gazdasági krízis következtében, az egykor virágzó Bürger-sörgyár, amely az utóbbi időben nem tudott kötelezettségeinek eleget tenni, pár évvel ezelőtt kényszeregyezést kért. A meg- egyezés értelmében a gyár 70 százalékot ajánlott fel hitelezőinek. Tekintettel arra, hogy ezt a meg- állapodást sem tudta betartani a gyár, most újabb egyezkedési ajánlatot tett hitelezőinek. Ez alkalommal már a lecsökkentett követelések hatvan százalékát ajánlotta csak fel hitelezőinek. Az ügy főtárgyalását szeptemberre tűzte ki a tárgyművei törvényszék.

LOGICA.

— Cum se face, Marinescule, că la cărți caștiği intotdeauna, iar la curse, niciodată!

— Deh... căi nu-i pot scoate din bu- zunar!

Tilos Hunedoara megyében a házaló kereskedelem.

A hunedoara-megyei prefektura közölte az érdekeltekkel, hogy a házalókereskedelmet a me- gye egész területére a megyei főhatóság betil- totta. Ezt a rendeletet a prefektura a kiskereske- delem érdekében hozta.

Oradeán vámszabadraktár lesz.

Az oradeai gazdasági körök akciót indítot- tak vámszabadraktár felállítására érdekében. A cél elérésére Oradea város hivatalosan is memoran- dummal fordult a pénzügyminisztériumhoz.

KAR A BENZINERT.

— Mondja, kérem, mi az a parancsuralom?
— Hja, ha maga még nőtlen ember, akkor ugyis kiába magyaráznom.

ÖTVEN ÉVES A SALONTAI IPARTESTÜLET.

Szép jubileumhoz érkezett a salontai ipartestület. A salontai iparosságnak ez az érdemes intézménye ugyanis a közeljövőben tül meg ünnepélyes keretek között fennállá- sának ötven éves jubileumát. Ebből az alka- lomból díszes kiállítású album jelenik meg Salontán Bakos Imre ipartestületi jegyző szerkesztésében.

Az aradi építőiparosok feltárták sérelmeiket Ursu Ioan dr. átmeneti bizottsági elnök előtt

— Helyet kérnek az építészeti bizottságban az építőiparosok szindikátusának tagjai. —

Az aradi építőiparosok szindikátusa nevében többtagú küldöttség jelent meg Ursu Ioan dr. polgármesternél, aki előtt feltárták a szakmai érdekeltség, több panaszát, amely az új tervezési és mun- kavállalási renddel áll összefüggésben. Az elő- adott panaszokat az építőiparosok emlékirat- ba is foglalták és átnyújtották a polgármes- ternek, hogy sürgős elintézkedést kérnek, mert a jelenlegi rendszer létalapjukat veszélyezteti. A küldöttség előadta, hogy a város építészeti bizottsága néhány nappal ezelőtt az építő- mesterekkel csak szóbelileg közölt határoza- tot hozott, mely szerint a jogosított kömvés- mesterek által engedélyezés végett benyújtott terveket az építészeti bizottság nem fogadja el külön a tervező és külön a vállalkozó alá- írása nélkül. Pedig az építésztestületi törvény életbeléptetése alkalmával megállapítást nyert, hogy

a kömvésmesterek jogai érintetlenek maradnak

— említik fel — és földszintes, hat méteres falközt meg nem haladó épületeket saját ter- veik szerint építhetnek. Ezzel szemben az építésztestület tagjainak, mint vállalkozóknak aláírásával engedélyeznek építéseket, noha az építésztestületi törvény végrehajtási utasi- tásának 37. cikke kifejezetten előírja, hogy a testület tagjai csak az esetben végezhetnek vállalkozói tevékenységet, ha erre a testület külön engedélyével rendelkeznek.

A küldöttség tagjai előadták, hogy tudo- másuk szerint a testület tagjai közül ilyen en- gedéllyel ezidőszáig egy tag sem rendelke- zik,

mégis csaknem valamennyien vállalkozói működést is kifejtének

— tervezői tevékenységük mellett és ezt az építészeti bizottság támogatja is. Az építő- iparosok tiltakoznak az építészeti bizottság magatartása ellen és követelik szerzett jogaik

tiszteletbentartását. Az építőiparosok rámu- tattak arra, hogy a reájuk nézve sérelmes helyzet főleg annak következménye, hogy az építészeti bizottságban a szindikátusnak egyetlen tagja sem foglal helyet, annak el- lenére, hogy megfelelő képviselőitük érdeké- ben már számos lépést tettek meg — mind- eddig eredménytelenül. Kéri tehát a pol- gármester intézkedését, hogy

az építőiparosok szindikátusának néhány tagja is helyet kapjon az építészeti bi- zottságban.

Ursu dr. polgármester figyelemmel meg- hallgatta a küldöttség előterjesztését, átvette a memorandumot, amelynek egy példányát egyébként az építészaknara dékánjához is el- juttatták az építőiparosok. A polgármester ígéretet tett a küldöttségben szereplő Bozsik, Galgóczy, Szabó stb. építészeknek, hogy a panaszukat tanulmány tárgyává téteti.

BATRANII.

Doi bătrâni stau de vorbă. Unul din ei reflectă:

— Se pare că moartea ne-a uitat pe amândoi.
— St! Taci să nu ne audă!

Közel 2.000 iparos működik Aradon,

ezeknek pontos címét, valamint az összes keres- kedők, szabadfoglalkozásuak, közhivatalok és köz- intézmények címeit, amely meg 6.000-re tehető, tartalmazza a „Pentru Arad” — „Aradért” című, román-magyar nyelven most megjelent könyv. Gazdagon illusztrálva, 210 oldalon, 50 lei.

BARATNÖK.

— Milyen szép vagy ma. Kitűnően nézel ki.
— Sajnos, én nem mondhatnám ugyanezt ró- lad.
— Miért ne mondhatnád? Tégy úgy mint, én: hazudj...

Óriási vagyonok jövődö urainak vallomása

Írta: báró DOBLHOFF LILY.

AZ IFJU DEFERDING.

A Deterding név minden ember fantáziájá- ban azonnali petróleumforrásokat, óriási olajme- zők felfedezését, titokzatos orosz kereskedelmi szerződéseket, csupa távoli, érdekes és nagymé- retű dolgot jelent. Ennek a névnek egyik viselője néhány napot töltött Magyarországon és mindig újra meg újra szabadkozott az ellen a feltevés el- len, hogy ő a „híres” Deterding. Henry Deter- ding, a szenvedélyes repülő, Henry Deterdingnek, a szenvedélyes olajkutatónak és a Shell-vállalat tulajdonosának a fia. Megkértük, mondja el, mi- ért nem dolgozik a vállalatnál és hogyan dolgozik az apja.

A fiatal Deterding koromfekete haju, in- kább alacsony növésű, vidám ember. Az egyik fo- ga elől törött, barna szeme mindig nevet és mint- ha ez a nagyon kedves, udvarias ember, szüntelen vicceken törné a fejét. Feleségével repült Magyar országra. A szöke, tipikusan angol megjelenésű asszony szintén vidáman mosolyog, néha tréfál- kozik férjének egyik vagy másik kijelentésén. Ő kezdi a beszélgetést.

— Mindenki azt hiszi, hogy férjem a nagy Deterding-Shell vállalat tulajdonosa és mikor hallják, hogy csak a tulajdonosnak a fia, több- nyire nagy a csalódás. Az uram, hogy elejét vegye a sok kérdőjeleződésnek, néha azt mondja, hogy kitették a szűrét, de hát persze, ez nem áll.

Sohasem lépett be, mert az „öreg Henry” azt találja, ő eleget dolgozott egész életében, a gye- rekei is élveznek mindazt az örömet, amit az ál- tala szerzett vagyon nyújthat.

Most a férje folytatja:

— Az emberek mindig azt hiszik, hogy idős embereknek, akik egész életükben megfeszítetten dolgoztak, legfőbb vágyuk a nyugalom, a pihenés, a béke. Saját apámnál látom ennek az ellenkező- jét. Hatvankilencéves és olyan szenvedélyesen szereti a munkáját, hogy talán belepusztulna, ha nem élhetne ebben a folytonos munkatmoszfé- rában. Ide repül, oda rohan, egy-két világrész alig számít előtte távolságnak. Hárman vagyunk gye- rekek az első házasságából, két fiu és egy leány, de egyikünk sem vesz részt a vállalat életében. Apám néhány év előtt másodszer is megházaso- dott, mostani felesége orosz nő, ebből a házassá- gából újabb két gyerek származott.

Elővesznek egy aranyos, napsugaras kis fény- képet, amelyen az öreg Deterding, körül nemcsak alkalmazottai, de a legtöbb ország kormánya kis- sé félt tisztelettel beszél, családja körében áll egy tengerparti homokbuckán. Gyerekei, menyei, kilenc szöke, nyurga unoka veszi körül a négy- szögletes koponyájú, rövidre nyírt haju petró- leumkirályt.

— Nem tudnék Londonban élni, utálom a városi életet, — folytatja Mr. Deterding. — Apám erre is nevelt, azt találta, hogy a falusi élet sokkal egészségesebb és kevésbé örli fel az ide- geket. Kint élünk a birtokunkon, négy gyerekünk- kel. Én rengeteget lovagolok, versenyeken is résztveszek és ameddig megvannak a lovaim, nincs semmi más kívánságom.

— Nem gondolja, Mr. Deterding, hogy egy olyan óriási vállalat, mint a maguké, kötelezettsé- geket is ró az emberre? Egyszer mégis csak ma- gára és a fivérére vár majd a feladat, hogy to- vább vezessék a Shell-olaj birodalmát?

— Nem, erről hallani sem akarok. Falun, a szabad természetben, családommal és lovaimmel akarok élni. Nincs szükségem pénzre, nincs semmi

igényem, amikor felnöttem, apám átadta vagyon- részemet és ezzel tökéletesen meg vagyok elé- gedve.

— Azt mondja, nincs semmi igénye. De ah- hoz, hogy versenylovakat tartson, mégis csak pénz kell. És amint hallom, Angliában nagyon magas az örökösödési adó. Nem forog fenn a ve- szély, hogy ha nem vezetik szakszerűen ezt az óriási vállalatot, elzülhik és lehanyatlak?

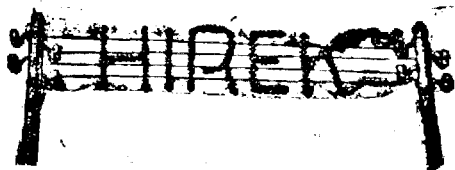
— Egyáltalán nem érdekel az örökösödes- adó. Én nem várok az örökségemre és többesed- meg is mondtam édesapámnak, hogy ne legyen semmiféle tekintettel ránk, vagyonát és a vál- lalatot hagyhatja, akire akarja. Az ember elé- gedjen meg azzal, ami van és ne törekedjen mindig többre. Az előző generációnak megvolt a lehetősége, hogy felépítsen ilyen óriási vállalatot, a mi kortársaink többnyire megelégszenek azzal, hogy békésen, megelégedetten a csendő- ber éljenek.

Eszembe jut, hogy ezt a mondatot csak angol mondhatta, olyan biztonságos, gazdag világbiro- dalomnak a polgára, aki nem tudja, hogy a vilá- gon hány százezer ember még csak nem is mer vágyakozni erre a „nyugodalmas, békés, csendes életre!”

AZ IFJU SELFRIDGE

A fiatal Selfridge más típus mint a fiatal Deterding. Magas, kékszemű ember, nagyon nyu- godtan beszél.

Elmondom neki, hogy a magyar közönséget eltekintve attól, hogy örül, ha idegen vendéget jól érzik magukat az országban, nagyon érdekli, milyenek azok a vállalatok, amelyek valószínűtlen tündérmeseként hatnak az elbeszélések szerint! Az angolul beszélő külföldiek, minden nap olvas- hatják a Times-nak mindig ugyanazon az oldalán azt az egy hasáb terjedelmű cikket, amely vég-

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre Intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, fél évre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, fél évre 150 lej, negyed évre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Híves kötésekkel árenda díj.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Căminul Industrieşilor-Iparos Otthon.

Szeptember 1-ig meghosszabbították a belföldi kölcsön jegyzésének határidejét

A kormány elhatározta, hogy a második belföldi kölcsön jegyzésének határidejét szeptember elsejéig meghosszabbítja. Eddig kb. 250 millió lejt jegyeztek le. A belföldi kölcsönnel kapcsolatosan a közeli napokban dekrétum jelenik meg, amely a következő kategóriákat kötelezi a kölcsön jegyzésére:

1. Mindazokat, akiknek birtokában eddig még nem folyósított adobonok vannak.
2. Mindazokat, akik a már lezárt költségvetési évekből eredő elmaradt fizetések címen követelnek az államtól kiegyenlítést.
3. A nyugdíjpénztár hátralékai.
4. Kiszállási költségek és napidijakból eredő követelések, ugyancsak a lezárt költségvetési évekből.
5. Mindennemű követelés, amelyet az egyes hatóságok, vagy közintézmények a pénzügyminisztériummal szemben eddig nem tudtak érvényesíteni. Antonescu pénzügyminiszter ugyancsak a közeli napokban dönt a felett, kiadják-e az eddig jegyzett kölcsönök hűvényeit, vagy pedig bevárják a szeptember elseji határidőt.

telenül szellemesen csak a Selfridge-áruházak dolgozói foglalkoznak. A fiatal Mr. Selfridge olyan komolyan beszél a vállalatáról, hogy az ember szinte nehezen hiszi el, hogy ő a londoni társadalmi élet egyik „aranyifja”.

— Az apám 1906-ban jött Angliába és 1909-ben nyitott meg első áruházunk. Akkor 1200 alkalmazottunk volt.

— És most? — kérdezem, amikor látom, hogy szerényeségből nem folytatja.

— Tizenégyezer. Több mint a fele nő és a nők alkalmazottak, ha ugyanazt a munkát végzik, mint a férfiak, természetesen ugyanazt a fizetést is kapják.

— A Selfridge-áruházak részvénytársaság vagy családja birtokában vannak?

— Az édesapám volt a tulajdonos, később átalakultunk részvénytársasággá, de úgy, hogy apám „felügyelete”, „kontrol”-ja alatt áll az egész vállalat. Apám Csikágóban kezdte, az akkori idők legnagyobb áruházában, a Marschal, Field and Co. tulajdonosának volt a társa.

— A Selfridge áruházakról mindig fantasztikus hírek keringtek. Szeretném, ha a tulajdonos fia, aki egyszerűsége a vállalat ügyvezető igazgatója, megmondaná, milyen tökélet képviselnek ezek az áruházak.

— Tízmillió font a részvénytőke. Ha az ember meggondolja, hogy apám ezt a vállalatot a kezdő szerény méretekből harminc év alatt építette fel, — pár pillanatig elhallgat, — mindig újra örülök, ha erre gondolok, — fejezi be komolyan a mondatot.

— Hány éves az apja, hogy még ilyen aktív részt vesz az üzemi vezetésben?

— Nem tudom, feleli nevetve. — Azt mondja, hogy hatvannégy, de sohasem láttam az utolsó évét. Az enyimet megmutathatom és meg is

— Építési engedélyhez is adóbizonylat kell. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben utasítja az illetékes hatóságokat, hogy mindaddig ne adjanak ki építkezési engedélyt, amíg a kérvényező nem igazolja, hogy kifizette adóját.

MONOPOL 'ACHI

— Amőta nem szivarozom, kitűnően érzem magam.

— Szívesen elhiszem neked. Olyan illatos volt a szivarod, hogy a füstjétől én is napokig beteg voltam.

— Nagy a nyersanyaghiány. Az új külkereskedelmi rendszer-teremtette lehetetlen helyzet egyre komolyabb nehézségeket okoz a belföldi gyáriparosoknak. A nyersanyagkészletek minden vonalon kifogyóban vannak és minden valószínűség szerint sor kerül arra, hogy a gyárak nyersanyag hiánya miatt egyre másra lesznek kénytelenek bezárni kapuikat. Egyik nagy brailai vasgyár, ahol 1500 munkás dolgozik, már közölte a munkásaival, hogy — bár 600 vagon nyersanyagja hever a vámraktárban, — képtelen fedezni az üzemi nyersanyagszükségletét és ezért augusztus elsejével beszünteti a munkát. A munkások a kormányhoz fordultak, követelve, hogy 1500 család kenyérének biztosítására a legsürgősebb intézkedéseket eszközöljék.

JAMBOR ÓHAJ.

— Azt szeretném, Pöszi, ha csak mi ketten volnánk a világon.

— Annyira nem érdekel más?

— Dehogy, hanem akkor senki se vonhatna felelősségre, ha agyoncsapnának.

— Csak speciális deviza-engedély alapján szállítható áru Németországba. A német félhivatalos távirati iroda jelenti, hogy a nemzetgazdasági minisztérium rendeletet adott ki, amelyben úgy intézkedik, hogy a külföldi szállítók csak speciális devizaengedély alapján fizethetik. Így tehát, ha valaki külföldi árut akar rendelni és így növelni a német külföldi tartozásokat, minden alkalommal be kell mutatnia a megfelelő devizaengedélyt. Enélkül az áru nem szállítható a Német Birodalom területére. A rendelkezés óriási feltűnést keltett.

mondhatom, hogy harmincöt éves vagyok. Tizenegyes voltam, amikor először dolgoztam a vállalatnál. Nyári szünet alatt elfogott a vágy, hogy saját erőmből pénzt keressék és két hétig dolgoztam. Ez alatt a két hét alatt csak negyvennyolc munkaórát hoztam össze és így két heti fizetésképpen összesen öt schillinget fizettek ki. Ez az öt schilling volt az első, önálló keresetem. Tizenöt éves koromban az egész iskolai szünet alatt a Selfridge vállalatnál dolgoztam. Végérvényesen 1921-ben léptem be és 1925-ben neveztek ki igazgatóvá.

Megkérdeztem, hogy Angolországban az ehhez hasonló nagy vállalatok összeköttetésben állnak-e az állammal?

— Alig — feleli azonnal. — Angliában ez nem is lenne lehetséges, mert az angolok annyira erősen individualisták, hogy vállalatok, melyeket végre is egyének teremtettek, nem változtatathatók át.

Befejezésül még megkérdezem, igazak-e azok a mesék, amelyek a Selfridge-áruházak reklámötleiről beszélnek?

— Nem tudom milyen „meséket” hallott, de az mindenesetre igaz, hogy nagyon furcsa dolgok történnek. Így Selfridge egyszer hirdetést tett közzé, amelyben megígérte, hogy magas összeget fizet annak, aki olyasmit rendel, amit nem tudnánk szállítani. Erre a hirdetésre egy fehér elefántra szóló rendelés volt például az egyik próba. A rendelőnek azt feleltük, hogy utasítottuk Bombayben levő lerakatunkat az elefánt szállítására. Az illető természetesen alaposan megijedt és sietett szótornirozni az üzletet. Egy másik vevőnk egy kilógram legyet rendelt a kert tavában habzó halak etetésére. Mi minden rendelést örömmel vállaltunk, mert Selfridge nem gyárt semmit, csak vesz és továbbad.

— Vasúti kedvezmények a CFR-on. Az államvasut vezérigazgatósága a napokban a következő utazási kedvezményeket engedélyezte: A timisoarai virágkiállítás látogatói, akik szeptember harmadika és tizennyolcadika között utaznak a kiállításra, 50 százalékos utazási kedvezményt élveznek. Egész jegyet kell váltani, amely a timisoarai állomás egyszerű láttamozása után érvényes a visszautazásnál. A virágkiállításra irányított áru 75 százalékos fuvardíjkedvezményben részesül. — Azok, akik a barii nemzetközi kiállítást látogatják, a román vasutakon 50 százalékos szállítási kedvezményt élveznek. Ez a kedvezmény érvényes az idegen állam polgárokra is, akik átutazóban haladnak Románián keresztül. A kedvezmény a visszautazásnál érvényes és egyik feltétele, hogy az utazást nem lehet megszakítani. A barii kiállítás szeptember hatodikától huszonhatodikáig van nyitva.

KÉJUTAZAS.

A rettenetesen hánykolódó hajó fedélzetén halálsápadtan imbolyog Pösög.

Szembe jön vele Döcög és így szól:

— Te bizonyára a hold feljöttét várod.

— A hold feljöttét? — mondja Pösög, — Nem. Holdat nem ettem.

Emelkednek a valuták zúgforgalmi árai. Bucarestből jelentik: A nem legális pénzpiacon, tehát az ugynevezett feketetőzsdén, erős áremelkedés volt tegnap. A francia frank fekete árfolyama 12, 20, a csehekrona zúgfolyama 7.90 volt.

— Még a jövő héten is tartanak az adófelbevezési tárgyalások. Az aradi pénzügyigazgatóság kivetési osztályán már hetek óta folynak a felebevezési tárgyalások, amelyeknek már befejezést kellett volna nyerniök. A bizottság — amely a kiszivárgott hírek szerint méltányosan tárgyalta az adófelbevezéseket — a jövő hét végéig kénytelen folytatni munkáját, mert a tárgyalásokat eddig nem fejezhették be.

— A jegybenk magánfeleltől 30 százalékos felárral vásárol valutát. A Banca Nationala a közönség tudomására hozza, hogy a június 10-én életbelépett rendelet értelmében megkezdte a magánfeleltől való deviza és valutavásárlást. A Banca Nationala által vásárolt devizák és valuták után 30 százalékos felárat fizetnek.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în Caz de Inmormantare a Industrieşilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt în rezonanță cu cotizațiile lor, să achite restanța în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respiră automatic, adică dăcă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálukról járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa „A” csoportban 848. Ioan Balog János, 849. Ioan Radenich József.

In grupa „B” csoportban 865. Ioan Mihajlovits János, 866. s. l. Ioan Milinkovics Jánosné, 867. Ioan Putnoky János.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în Caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportja igazgatósága ez uton közli a tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámozokig esedékesek:

In Grupa I. Csoportban: sot. l. Andrei Mihajlovits A. 783.

In Grupa II. Csoportban: Albert Schneiderger Albert 870.